Grammatica

2

AD GRAMMATICEN ORDINARIAM,

Supplementa quædam.

Arma virumq; canit, tenui modulatus avenâ
Sylvestrem musam, *Tityre tu patulæ.*

Feriâ quartâ Cinerum. Anno Tentationis.

LONDINI,
Excudebat *Robertus White*,
1648.

1. Ad Orthographiam, supplementa.

Notæ Orthographicæ & Syntacticæ, in Grammaticis aut non propositæ, aut obscurius.

1 *Notæ Orthographicæ.*

1. HYphen (ex ὑπὸ sub & ἓν unum, quod duæ dictiones pro compositâ unâ reputantur) est nota subunionis & connexionis ; ut, *Qui labores supra-humanos sustuleris. Ante-malorum. Semi-bovémq; virum, semi-virúmq; bovem. Pius, magis-pius, maximè-pius. Plus-quam-perfectum.*

2. ´Asteriscus fit sic, *.

3. Obeliscus, sic , †.

4. Notæ citationis in marginæ paginarum, sub hâc formâ, ,, ,, ,, " " "

5. Nota Insertionis [ ] Quadraturæ dimidiatæ ; Anglicè, Semiquadrats & Brackets.

2. *Notæ Syntacticæ.*

1. COmma fit ad finem & pedem dictionis, sic (,).

Regula.

Quot verba, sive expressa sive subintellecta, tot plerumq; pausæ. i. Quot occurrant Relativa & Conjunctiones, tot maximam partem signantur membra, quæ singula suum habent verbum aut explicitum aut subauditum; adeò ut verbum pausas dinumeret, Relativum & Conjunctio modificet.

2. Colon sic notatur *(:)* semi-colon verò sic (;) quod idem apud Græcos est punctum Interrogativum.

3. Periodus dividitur in partem antecedentem & consequentem. Illa, Protasis : Hæc, Apodosis dicitur. Fit hoc signo *(.)* Quod quidem in summo Lineæ appositum, est Colon Græcis ; Ad imum verò, *(*ut apud Latinos) Periodus.

4. Exclamatio, Admiratio &c. sic signantur *(!)*.

2. *Ad Accidentia sive Etymologiam, Supplementa.*

1. Declinationum Paradigmata.

Declinationis primæ.

MUsa sylvestris.
Mensa nitens.
Poeta doctissimus.
Verna discinctus.
Filia nubilis.
Dea celeris. Deæ celeres, Horæ.
Mula lutulenta.
Equa Armentalis.
Liberta fidelis.
Anima recens.

Declinationis secundæ.

Magister sciens.
Vir fortis.
Liber subtilis.
Colus plena.
Logos inanis.
Dominus potens.
Deus Optimus-Maximus. Deus O. M.
Dij falsi.
Filius Unigenitus.
Georgius Cappadox.

Agnus tener.
Lucus lucens.
Vulgus mobile.
Populus furens.
Chorus Circularis.
Fluvius decurrens.
Regnum Cœleste.
Damnum ingens.
Malum grande.
Verbum insolens.
Ambo oculi.
Ambæ manus.
Ambo cornua.
Duo fratres.
Duæ sorores.
Duo Jumenta.

Declinationis tertiæ.

Lapis intusus.
Pater durus.
Panis ater.
Acutum opus.
Caput lepidum.
Nubes densa.
Parens rigidus.
Parens fœcunda.
Chari parentes.
Raucus bubo vel rauca bubo.
Virtus animosa.
Animal providum.

Hibernum Cubile.
Immensum Calcar.

Declinationis quartæ.

Manus explicita.
Citatus gradus. Citati gradus.
Porticus ampla.
Cornu ramosum.

Declinationis quintæ.

Meridies appetens.
Res divina.
Facies rugosa.
Acies instructa.
Clara dies.
Negotiosus dies.

[V]oces Artis, ad Tractationes Latinas fæliciùs expediendas, in omnes casus figurandæ.

N*Omen-substantivum Appellativum.*
Numerus singularis.
Casus Nominativus.
Genus Masculinum.
Genus neutrum. Neutri generis, passim a[d] veteres Grammaticos, Archaismus.

Genus Commune duûm.
Declinatio prima.
Gradus positivus, Gradûs positivi. &c.
Pronomen primitivum-Relativum.
Persona prima.
Verbum personale.
Modus Indicativus
Tempus præsens.
Tempus perfectum.
Conjugatio prima.
Verbum irregulare.
Verbum Neutrum.

Declinatio Adjectivorum.

Bonus, eſt Nomen Adjectivum trium terminat onum, cujus maſculinum & neutrum ſunt ſecund declinationis, fœmininum verò primæ, ſic inflectitu

S. N. *Bonus, bona, bonum.* &c.
Exitus bonus.
Ars bona.
Jus optimum.

Niger, eſt nomen &c. inflectitur pro paradigma ac bonus, hoc modo; S. N. *Niger, nigra,* &c.
Collis niger.
Ovis nigra.
Nemus nigrum.
Alius mos.
Alia Ratio.
Aliud argumentum.

Alt

Alter oculus.
Altera auris.
Alterum brachium.

Fælix, Nomen Adjectivum trium Articulorum, tertiæ declinationis, ſic inflectitur, S. N. Hic hæc & hoc *fælix*, Gen. hujus &c.

Fælix hortus.
Induſtria fælix.
Omen fælix.

Ingens, Nomen Adjectivum trium Articulorum, tertiæ declinationis, inflectitur pro paradigmate *fælix*, hoc modo, S. N. Hic & hæc & hoc *Ingens*, &c.

Ingens animus.
Ingens pecunia.
Ingens gaudium.
Vultus triſtis.
Hyems triſtis.
Bellum triſte.

Melior, Nomen adject. Comparativi gradûs, tertiæ declinationis, ſic inflectitur, S. N. Hic & hæc *melior*, & hoc *melius*. G. hujus *melioris* &c.

Celer, Nomen Adjectivum proprii flexûs, tertiæ declinationis, ſic inflectitur. S. N. Hic *celer*, hæc *celeris*, hoc *celere*, aut aliter ſic, Hic & hæc *celeris* & hoc *celere*. G. hujus *celeris* &c.

2. *Gradus*

2. Gradus Comparationis Anglicani.

POsitivus, Hard.

Comparativus ; more-hard, harder, hardish, somewhat-hard, pretty-hard, &c.

Superlativus ; most-hard, hardest, very-hard, right-hard, full-hard, &c.

Submonitio. Poore, pretty, somewhat, little, pedling, silly & similia, diminutiva Romana sæpius, tibi notant aut exquirenda aut cudenda ; suntq; voces irridentium, miserantium, adulantium, modestè loquentium, &c. ut, my poore endeavor, *mea opella*. A petty King, *Regulus*. A pedling Poet, *Poetaster*. A little fellow, *Homunculus*. A poore gaine, *Lucellum*. A dear heart, *Corculum*. A small field, *Agellus*. Pretty well, *meliusculè*. A sorry or silly Rhetorician, *Rhetorculus*. A poore pittance, *Portiuncula, particula*, &c.

3. Of the Pronoune.

A Pronoune is a part of speech much like to a Noune, and many times put for a noune; as *Ea* for *Mulier* ; *Ipsa* for *filia-familiâs*, among Lawyers. So, *Ipse dixit*. *Ipsa*. i. *hera* apud Plautum. So we in English. The stoutest He.

Foure of the eight Primitives, *Hic*, *Ille*, *iste*, *is* ; and these two, *idem* and *qui* ; six in all, be Relatives, because they rehearse, &c.

S. N.

N. *Idem, eădem, ĭdem.*
G. *ejusdem.*
D. *eidem.*
A. *eundem, eandem, ĭdem.*
Vocativo caret.
Abl. *eōdem, eādem, eōdem.*

N. *Iidem, eædem, eădem.*
G. *eorundem, earundem, eorundem.*
D. *iisdem* vel *eisdem.*
A. *eosdem, easdem, eădem.*
V. caret.
Abl. *iisdem* vel *eisdem.*

4. Conjugationum Paradigmata.

. A*Mo. Deămo.* Passiva, *Amor, deămor.*

. *Doceo. Condoceo. Timeo.* Passiva, *Doceor. Condoceor. Timeor.*

. *Lego. Sublĕgo. Rapio. Statuo.* Pass. *Legor. Sublegor. Rapior. Statuor.*

. *Audio. Exaudio. Sentio.* Pass. *Audior. Exaudior. Sentior.*

5. Recta verbi Interpretatio.

Modus Indicativus.

Ræsens. *Amo*, I love, or doe love.
Passivum, *Amor*, I am loved.
mperfectum, *Amabam*, I loved, or did love.
Passi. *Amabar*, I was loved.

Perfectum

Perfectum, *Amavi*, I loved, or have loved.

Paſs. *Amatus, ta, tum ſum* vel *fui*, I hav been loved, or I was loved.

Pluſquamperfectum, *Amaveram*, I loved, or h loved.

Paſs. *Amatus, ta, tum eram* vel *fueram*, I ha been loved, or I was loved.

Futurum, *Amabo*, I ſhall or will love.

Paſs. *Amabor*, I ſhall or will be loved.

Modus Imperativus.

Ama, amato, Love thou, or doe thou love. *Amet* *amato*, Love he, or let him love. P. *Amemus*, Lov we, or let us love. *Amate, amatote*, Love yee, o doe ye love. *Ament, amanto*, Love they, or let them love.

Paſs. *Amare, amator*, Be thou loved. *Ametur, amator*, Be he loved, or let him be loved. P. *Amemur*, Be we loved, or let us be loved. *Amamini, amaminor*, Be yee loved, *Amentur, amantor*, Be they loved, or let them be loved.

Submonitiones.

1. Solent Latini præſenti Conjunctivi, loco Imperativi non rarò uti; ut, *facias*, *accipias*, *quieſcas*, *ſis*, pro, *fac*, *accipe*, *quieſce*, *es* vel *eſto*. Interdum etiam adjungunt *fac* aut *rogo*, aut conſimilia, ut *fac memor ſis promiſſi. Fac cogites &c.* Si quando igitur verbum aliquod Imperativi voce deſtituatur, ad præſens Conjunctivi confugiendum erit; cui quidem

idem nonnunquam addemus & aliud verbum, ut *operam, Labora ut possis, Rogo te ut possis. Fac* um ipsius animum *possis* vincere. Nam si quis ne- t se posse aliquid facere, atque imperes hoc mo- , *possis*; non tam apertè significabis te jubere, am si verbum, *fac* vel *labora*, addideris. Sic, *fac lis* &c.

2. Modus mandativus & Futurum Imperativi gislatoribus sunt accommodatissima.

Modus Optativus.

Futurum, *Utinam Amem*, God grant I love or e love. Pass. *Utinam Amer*, God grant I bee bed.

Præsens & imperfectum, *Utinam amarem*, would od I loved or did love. Pass: *Utinam amarer*, ould God I were loved.

Plusquamperfectum, *Utinam amavissem*, would od I loved or had loved. Pass. *Utinam, amatus, ata, amatum essem* vel *fuissem*, would God I had en loved.

Submonitio.

Voces Præteriti & Futuri Optativi, prout in Ac- dentibus sunt propositæ, rarò aut nunquam oc- rrunt apud Scriptores.

Modus

Modus Potentialis.

Præsens, *Amem*, I may or can love. I will lo I must love, or I ought to love. Paſs. *Amer*, I m or can be loved. I will be loved. I muſt bee ved, or I ought to be loved.

Imperfectum, *Amarem*, I might or could love would love. I should love, or I ought to love. P *Amarer*, I might or could be loved. I would loved. I should be loved, or I ought to be loved

Perfectum, *Amaverim*, I might or could ha loved. I would have loved. I should have lov or I ought to have loved. Paſs. *Amatus, ta, t ſim* vel *fuerim*, I might or could have been lov I would have been loved. I should have been ved, or I ought to have been loved.

Pluſquamperfectum-in-ſuppoſitione, *Amavi ſem*, I had loved. Paſs. *Amatus, ta, tum eſſem* v *fuiſſem*, I had been loved.

Futurum exactum, *Amavero*, I ſhall have lov or I will have loved. Paſs. *Amatus, ta, tum e* vel *fuero*, I ſhall have been loved, or I will ha been loved.

Exempla Pluſquamperfecti-in-ſuppoſi- tione & futuri exacti.

Ovid. *Theſea Pirithous non tam ſenſiſſet amicum,*
Si non infernas vivus adiſſet aquas.

Idem

idem. *Mittere me stygias si jam voluisset ad undas Cæsar, in hoc vestrâ non eguisset ope.*

I had greatly loved my Master, if I had duely considered his continuall toyle and paines. *Magnoperè amavissem præceptorem, si labores ejus & continua tædia ritè expendissem.*

Fut: A boy shall never have loved his Master as he ought, unlesse aforehand he shall have duely considered his continuall toyle and labours. *Præceptorem, ut par esset, puer nunquam amaverit, nisi priùs tædia ejus & labores assiduos diligentissimè consideraverit.*

We shall have gone home and returned, before you shall have eaten-up your bever. *Nos domum profecti, reversi fuerimus, priusquam tu merendam perederis.*

Dixeris egregiè, notum si callida verbum
Reddiderit Junctura novum.

Submonitio prima.

Plusquamperfectum-in-suppositione & Futurum exactum, triplicem potestatem, per *possum*, *volo* & *debeo*, non admittunt.

Submonitio secunda.

Voces plusquamperfecti & futuri potentialis, prout in Rudimentis sunt expositæ, apud Authores non leguntur.

Sub-

Submonitio tertia.

In Carmine, quoties Plusquamperfectum-in-suppositione minùs quadrat. Orationis angustiæ consulere, licitum est per Imperfectum Potentialis vel Plusquamperfectum Indicativi, ut,

Ovid. *Si tamen hæc navis vento ferretur amico,*
Ignoraretur forsitan ista fides.
pro, *Lata fuislet, Ignorata fuisset.*
Idem. *Si non Eurialus Rutilos cecidisset in hostes,*
Hirtacidæ Nisi gloria nulla foret.
Foret pro *fuisset.*
Virg. *Et si fata Deûm, si mens non læva fuisset,*
Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras,
Trojaq; nunc stares, Priamiq; arx alta maneres.
pro, *Impulisset, stetisses, mansisses.*

Modus Subjunctivus.

Præsens, *Cùm amem,* When I love or doe love. Pass. *Cùm amer,* when I am loved.

Imperfectum, *Cùm amarem,* when I loved or did love. P. *Cùm amarer,* when I was loved.

Perfectum, *Cùm amaverim,* when I loved or have loved. P. *Cùm amatus, ta, tum sim* vel *fuerim,* when I have been loved, or, When I was loved.

Plusquamperfectum, *Cùm amavissem,* when I loved or had loved. P. *Cùm amatus, ta, tum essem* vel *fuissem,* wheu I had been loved, or, when I was loved.

Futurum,

Futurum, *Cùm amavero*, When I shall or will
ve. P. *Cùm amatus, ta, tum ero* vel *fuero*, When
shall or will be loved.

Nota.

Potentialis & Conjunctivus eosdem sæpè admit-
ittunt Rectores, ut, *Ero securior dum legam, sta-
mq; timebo cùm legero*; When I shall have read.
uturum perfectum in Subjunctivo modo. Phill. 9.
—*ut in bellis periculosis obirent homines Legationis
unus audacius.* That men might undergoe, or,
night be willing to undergoe. *Quòd siquis Deus
ihi largiatur, ut ex hâc ætate repuerascam & in cu-
is vagiam, valdè recusem.* i. *largire velit, possim
epuerascere & vagire, velim recusare.* Sub finem
Catonis majoris.

Modus Infinitivus.

Præsens & Imperfectum, *Amare*, to love. P.
Amari, to be loved.

Perfectum & Plusquamperfectum. *Amavisse*, to
ave or had loved. P. *Amatum, am, um; tos, as, a
sse* vel *fuisse*, to have or had been loved.

Futurum Indefinitum Activum, *Amaturum, ram,
um; ros, as, a esse*, to love hereafter. P. *Ama-
um iri*, invariabile undeclined, vel *Amandum, am,
m; dos, as, a esse*, to be loved hereafter.

Singulorum temporum in modo Infinitivo potestas paulò plenior & explicatior.

PRæsens Activum. Singulariter. *Æquum est me puerum amare Informatores.* i. *ut ego puer amem Informatores.* It is fit that I being a Scholler-boy doe love my teachers. Passivum. Pluraliter. *Nemo est qui nesciat nos duos vehementer amari ab Informatore.* i. *quòd nos duo a Præceptore amamur unicè.*

Imperfectum Activum. Pluraliter. *Æquum erat nos pueros amare Informatores.* i. *ut nos pueri amaremus Informatores.* It was but reason that wee Scholler-boyes did love our teachers. Pass. sing. pers: tertia.——*Id sibi negoti credidit solum dari.* i. *quod id negotii solum dabatur sibi.*

Perfectum Activum, pers: secunda. *Scio te vehementer amâsse & literas & præceptorem.* i. *quod tu vehementer amâsti & literas & præceptorē.* Pass. sing. pers: prima. All our forme-fellowes know that I was greatly beloved by my Master. *Sciunt omnes compares me a Magistro vehementer amatum.*

Plusquamperfectum Act: pers tertia sing. *Melius fuisset, puerum amâsse Informatores.* i. *quòd puer amâsset* vel *si puer amavisset Informatores.* Pass: pers. secunda pluralis. *Honestum vobis fuisset a præceptore amatos fuisse.* i. *si a præceptore amati fuissetis.*

Submonitio.

In modo Infinitivo, Imperfectum a præsenti, Plusquam-

Plusquamperfectum a perfecto dignoscitur per verbum finiti modi antegressum.

Triplex futuri potestas.

1. Futurum Indefinitum post præsens finitum. Persona tertia singularis. *Recipit quisq; puer in baptismo suo se amaturum esse Informatores.* i. *quòd ipse amaturus est* vel *amabit Informatores.* **That he will love.**——

2. Futurum Infinitum post præteritum finitum. Pers. secunda singularis. **I thought you would love your Masters.** *Te præceptores amaturum putavi.* i. *quòd amaturus eras* vel *esses.*

3. Futurum exactum. Persona prima singularis. *Quis ignoret me nunquam, ut par esset, amaturum fore Informatores.* i. *quòd ego nunquã amavero* vel *amaturus fuero Informatores, priusquam tædia eorum & fidem expendero quàm-studiosissimè?* —— **That I shall never have loved, as were fit.**——

Passivè.

Fut: in potestate primâ. Persona prima pluralis. *Speramus nos magnoperè amatum iri* vel *amandos esse ab Informatore.* i. *quod à præceptore magnoperè amabimur.* **That we shall be**——

Futurum in potestate alterâ. Persona tertia pluralis. *Sperabam nepotes meos a præceptore magnoperè amatum iri* vel *amandos esse.* i. *quòd Informatori magnoperè amandi essent.* **That they should have been.**——

Gerundia, *Amandi,* **Of loving,** &c.

Supinum prius sive Activum, *Amatum,* **To love.**

Supinum posterius sive Passivum, *Amatu*, To be loved.

Participia Activa; Præsens, Hic, hæc & hoc *Amans*. G. hujus *Amantis*, &c. Loving. Futurum in rus, *Amaturus*, *a*, *um*, To love or about to love; or, Ready to love; or, Like-to-love.

Participia Passiva; Præteritum, *Amatus*, *a*, *um*, Loved. Futurum in dus, *Amandus*, *a*, *um*, To be loved; or, That ought to be loved; or, That should be loved; or, Fit to be loved; or, That deserves to be loved.

6. Deponentium & Communium Paradigmata, in Conjugatione

1. *Criminor*; cujus Passivum mutuatitium est, *Accusor*.
2. *Fateor*. *Agnoscor*.
3. *Persequor*; cujus Passivum periphrasticum est, *Persecutionem patior*, To be persecuted.
   Perpetior. *Feror*.

Tuor, To behold; cujus Pass. mutuatitium, *Aspicior*, To be beheld, to be lookt-upon.

4. *Experior*. *Probor*.

Sic declinantur,

Criminor, *criminaris* vel *criminare*, *criminatus sum* vel *fui*, *criminari*; *criminandi*, *criminando*, *criminandum*; *criminatum*, *criminatu*, *criminans*, *criminaturus*, *criminatus*; &, si regit Accusativum, *criminandus*, ab Activo ficto, *Crimino*, *criminas*, *criminavi*, &c. Sic

Sic Conjugantur,

Modus Indicativus, Præſens, *Criminor*, I accuſe or doe accuſe. Paſs. *Accuſor*, I am accuſed, &c.

Modus Infinitivus, Præſens & Imperfectum, *Criminari*, To accuſe. Paſs. *Accuſari*, To be accuſed.

Perfectum & Pluſquamperfectum, *Criminatum, am, um*; *criminatos, as, a eſſe* vel *fuiſſe*, To have or had accuſed. Paſs. *Accuſatum, am, um*; *tos, as, a eſſe* vel *fuiſſe*, To have or had been accuſed.

Futurum Indefinitum Activum, *Criminaturum, am, um*; *ros, as, a eſſe*, To accuſe hereafter. Paſs. *Criminatum iri*, vel *criminandum, am, um*; *dos, as, a eſſe* vel *fore*, To be accuſed hereafter.

Gerundia, *Criminandi*, &c. Supinum prius, &c. Participia Activa, Præſens, Hic, hæc & hoc *Criminans, antis*, Accuſing. Futurum in rus, *Criminaturus, a, um*, To accuſe or about to accuſe.

Participia paſſiva, Præteritum, *Criminatus*, Having accuſed. Futurum in dus, *Criminandus*, To be accuſed.

Submonitio.

Having loved, having taught, having read, having heard, & ſimilia, quibus videlicet apud Latinos non reſpondent Participia præterita a verbis deponentibus vel communibus derivata, Latinè fiunt per, *poſtquam*, *ſimulac*, *ex quo*, aut ſimile aliquid & præteritum aliquod verbi Activi. Ut, Having waſhed our ſelves, doe thou waſh if thou wilt:

wilt : ubi *nos* laverimus, si voles, lavato. Sic, **Hearing this, they fled.** *Hoc audito*, vel *Illud ubi audiverunt.* Non, *Hoc audientes.*

7. Ad verba irregularia, monitiones.

1. DEbeo, verbum neutrum sic inflectitur; *Debeo, debes, debui, debere; debendi, debendo, debendum*; Supinis caret, *debens.* **I must or ought.**

Phrases de hâc potestate; *debuit nôsse.* Cic. **He should have known it, or, Hee should not have been ignorant of it.** *Debetis velle, quæ velimus.* Plau.

Debeo verbum Activum, cujus Passivum est debeor, est verbum perfectum, significans, **To owe, To be bound to.** Ut, *Debere alicui pecuniam.* Cic. *Pecunia cœpta est deberi.* Cic. **The money began to be due.**

2. In his verbis, *Possum, volo, nolo, malo, debeo,* & *Queo*; Futurum & præsens, ut & tria præterita, ejusdem ferè sunt potestatis; ut, *Possum vel potero,* **I may or can**; *poteram, potui* vel *potueram*, **I might or could**, &c.

3. Post horum verborum præterita, Raro aut nunquam legitur Præteritum Infinitivi, ut, *Potui amare*, **I could have loved**; non, *Potui amâsse.* Sed, *debuit nôsse*; quia in his quatuor, *Odi, cœpi,*

memini

memini & *novi*, Præteritum obtinuit vim præsentis; Plusquamperfectum, præteriti.

4. Ut verbi, *Sum*, potestates fiunt signa eorundem temporum & personarum in verbis passivis; sic etiam verborum, *Possum*, *volo* & *debeo*, in modo potentiali. Unde vel ipse Potentialis, vel ejus periphrases Aurium Judicio relinquuntur semper eligendæ. Ut, *Dum prosim tibi*, vel *dum tibi prodesse possim*.

5. Neutro passivum, *Fio*, habet Activum, *Facio*. Sic *vapulo*, *vaneo*, *liceo*, *exulo*, pro Activis habent, *verbero*, *vendo*, *æstimo*, *relego vel pello in exilium*.

In compositis a *facio* cum Præpositione, ad passivam formam conficiendam, Neutro-passivum *Fio* non advocatur, ut, *Afficior*, *conficior*, *inficior*, &c. Sed *calefio*, non *calefacior*, To be made h. t. Sic *malefio*, *benefio*, *satisfio*, *frigefio*, *liquefio*, &c. quorum Activa sunt; *malefacio*, *benefacio*, *satisfacio*, *frigefacio*, *liquefacio*.

6. Conjugatis verbis *Sum* & *Eo*, accedat semper unum ex compositis, *Absum*, *Adsum*, *Desum*, *Insum*, *Intersum*, *Obsum*, *Possum*, *Præsum*, *Subsum*, *Supersum*; *Abeo*, *Adeo*, *Ambio*, *unde ambitus*, mediâ correptâ, pro analogiâ Supini, *itum*; *Anteëo*, *Coeo*, *Circumeo*, *Exeo*, *Ineo*, *Intereo*, *Introeo*, *Obeo*, *Pereo*, *Depereo*, *Dispereo*, *Præeo*, *Prætereo*, *Prodeo*, *Redeo*, *Retroeo*, *Subeo*, *Transeo*, *Transabeo*. Et post simplex *Queo* subsequatur statim ejus solitarium compositum, *Nequeo*.

8. Tres Regulæ de formatione Temporum.

1. TEmpora in *rem* & *rer*, formantur a præsenti Infinitivo Activo, addendo *m* & *r*, ut, *Amare, amarem, amarer. Ferre, ferrem, ferrer.* Sic, *Esse, essem*; *velle, vellem*, &c.

2. Tempora in *ram, rim* & *ro*, formantur a perfecto Indicativi, mutando *i* in *e* breve, ut, *Amavi, amaveram, amaverim, amavero*; In *sem* & *se*, servando *i*, & geminando *s*, ut, *Amavi, amavissem, amavisse.*

3. In tertiâ Conjugatione, si verbum passivum, deponens vel commune desinat in *ior*, præsens Infinitivi inde fit abjiciẽdo *or*, ut, *Rapior, rapi*; *patior, pati.*

Aliàs, tantùm *or* mutatur in *i*, ut, *Legor, legi*; *loquor, loqui*; *statuor, statui.*

Submonitio.

Tuor, mutuò sumit Infinitivum *tueri* a *tueor*. *Tui* non est in usu, nisi in compositis *intui, contui*, &c. *Intuor, Contuor* apud Plautum leguntur; Sed nunc *Intueor* & *Contueor* a *Tueor* composita sunt in frequentiore usu, Anglicè, **To behold, to look upon.** *Tuor* simplex sic declinabis,

Tuor tuẽris vel *tuẽre, tuitus sum* vel *fui, tuẽri, tuendi, tuendo, tuendum*; *tutum tutu*, & *tuitum, tuitu, tuens, tuiturus, tuitus*; &, si regit Accusativum, *tuendus*, ab Activo ficto, *Tuo, tuis*, &c.

9. Im-

9. Imperſonalium Paradigmata, In Conjugatione,

1. D*Electat.* *Certatur.*
2. *Decet.* *Studetur.*
3. *Accidit.* *Agitur.*
4. *Convenit.* *Itur.*

Sic declinantur,

Modus Indicativus, *Decet*, *decebat*, *decuit*, *decue-*
at, *decebit*. Imperativus, *Deceat*, *deceto*. Optat.
otentialis & Subjunctivus, *Deceat*, *deceret*, *decue-*
it, *decuiſſet*, *decuerit*. Infinitivus, *Decere*, *decuiſſe*.
uturum Indefinitum deeſt ex Analogiâ; quia, ſi
ſſet Perſonale, *Deceo*, careret Supinis, ut alia ver-
a neutra ſecundæ Conjugationis facientia præ-
eritum per, *ùi*.

10. De Comparatione Adverbiorum.

POſitivus tantum-non ſemper exit vel in *è*, cum
Accentu gravi, vel in *ter*, ſine Accentu; ut, *Do-*
è, *fortiter*, *propé*.

Comparativus, in *iùs*, cum Accentu gravi; ut, *Do-*
iùs, *fortiùs*, *propiús*.

Superlativus, in *mè*, cum Accentu gravi; ut, *Do-*
iſſimè, *fortiſſimè*, *proximé*.

Ad Syntaxin, Supplementa.

1. Duo Syntaxios Præcognita.

1. SYntaxis eſt duplex, ſimplex & figurata. Simplex duas habet partes, Concordantiam verborum & Regimen. Regimen duplex eſt, ſimplex unius caſûs; & Geminatum, duorum vel pluriu[m] De Regimine Geminato traditur hæc Regul[a]

Eidem verbo diverſi caſus diverſæ Rationis a[p]poni poſſunt, ut,

Dedit [1] mihi [2] veſtem [3] pignori, te præſente, [4] pr[o]priâ manu.

2um. Regularum pars maxima ſunt Regulæ ſic propriè dictæ. Sunt tamen Aliquæ, quæ com[]modioris appellationis defectu, *Referentiæ* appe[l]lentur; quales, *Gerundia ſive Gerundinæ voces*, & *Participia regunt caſus ſuorum*, &c. Aliæ, Variati[]ones; cujuſmodi, *Uſurpantur autem & cum h[is] præpoſitionibus*, &c. *Accipiuntur autem partitiv[è] cum per ê, ex aut inter*, &c. Aliæ verò, Conſtructi[]ones rariores, quòd genus, *Horum nonnulla geniti[]vum interdum*, &c. *At miſereor & miſereſco rari[]ùs cum dativo*, &c. Aliæ demum, Elegantiæ ſe[u] Phraſes Grammaticæ, quales, *Singularia ſunt iſt[a] Æqui boni conſulo*, &c. *Eſt ubi hic dativus, tib[i] aut ſibi, aut etiam mihi*, &c.

2. De Genesi Latinâ verbuli, (that.)

(That) in the beginning or end of a Sentence, with a Substantive coming after, expressed or understood, is made by ille or iste, as, ...o *illam vidi virginem*, &c.

2. (That) in the beginning of a clause, when ... good English it may be turned into, who, ...ich or whom, is some case of *Qui, quæ, quod.*

Submonitio.

Hereof, hereto, hereat, herewith, herewithall, ...eabout, herein, hereby, hereunto; Thereof, ...reto, thereat, *&c.* Whereof, whereto, where-..., wherewith, wherewithall, whereabout, ...herein, whereby, whereunto; are but Eng... Enallage's and Anastrophe's for, of this, ... those, &c. To that, to those; for that, for ...ose, &c. with which, with what; concerning ...ich, in which, *&c.* as, He hath not wherewith-... to buy a halter to hang himself, Non habet, ...o restim emat ad suspendium.

3. (That) for (because that) *quòd* or *eò quòd*, ..., It is the envious mans misery, that he doth ...t see others miserable.

4. (That) in other cases is a Conjunction, ...d made by *ut* (alwayes governing a Subjun... ...be Mood) not by *quòd*, foure wayes.

1. After verbs of asking and beseeching, as,

Orat

Orat atq; obsecrat, illi ut parcas, or, *sibi ut parc*
Sic, *oro, rogo nequid ejusmodi facias.*

2. After verbs of commanding, as, *Illud a*
omnia præcipiendum est eloquentiæ studioso, ut di
gentiam adhibeat in legendis authoribus. Jubeo,
tu abeas; non, *quòd tu abeas.*

3. After verbs of Action, especially verbs
going and coming, as, *Profectus est ut audiret.*

4. After these verbs, *facio, efficio*; and th
words, *tam, talis, is* and *ejusmodi* for *talis, ad*
tot, sic, ita and such like. In all these cases (*quò*
is barbarous.

Submonitiones.

1. In all other cases, the safest way is to
(that) be nothing in Latine, but your hint on
to make the casuall word and verb next followin
the Accusative case before the Infinitive mood, a
Divino cultu neglecto nostram perire gloriam nece
est. Audivi Cæsarem profectum esse, &c.

2. After verbs of sense, such as *Audio, vid*
&c. if you doe not make the Accusative case b
fore the Infinitive mood, you must alwayes u
quòd, never *ut*, as, *Audivi quòd sit profectu*
video, quòd sapis.

3. Many times also must you make the Acc
sative case before the Infinitive, when our tong
for haste omits (that) the proper hint for th
Construction, as, Men remember not they mu
die, *sese mori oportere* or *sibi moriendum esse no*

reputan

utant mortales. Angl. That they must die. I
ow he cannot doe it, *Illum non posse probè novi*,
gl. That he cannot doe it. I hope my master
ll pardon me for this time, *Mihi pro hâc vice*
donaturum spero praeceptorem, Grammaticè,
hat my Master will pardon. (That) in this
se is ever and anon passed-by in our conceit, as
ll as speech.

Regula.

The nominative case before a verb coming
mediately after another verb in the same sen-
nce, in Latin must be the Accusative case before
e Infinitive mood, as being the latter of two
rbs.

4. (That) after (before and after) is in
r tongue ever and anon omitted. Observe
erefore, whensoever a Nominative case and a
rb followes either (before) or (after) it is
t for (before-that) and (after-that) and is in
atine *antequam*, *priusquam*, *postquam*, *postea-*
uam, &c. not, ante, priùs, pòst, &c. most com-
only governing a Subjunctive mood, as, Drink
fore you goe, *priusquam abeas, bibe*.

5. His verbis, *timeo*, *vereor*, *metuo* & similibus,
ut) loco (*ne non*) eleganter aliquando adjun-
tur, ut, Ter. *Sed firma hæ vereor ut sint nuptiæ*,
o, *ne non sint firmæ*. Sic pro (*ne*) aliquando (*ut*
) ut, *metuo ut ne pereat*. Cicero. Aliàs, (*ut*
) pro (*ut non*) ut, *sapientes bibunt*, *uti ne bi-*
ant; *potores, uti bibant*. Scaliger.

3. Sex

3. Sex Regulæ de Regimine ſive Caſu Relativi *Qui.*

1. QUoties nullus Nominativus interſeritur inter Relativum , Interrogativum aut Indefinitum, & Verbum; Relativum illud, Interrogativum aut Indefinitum erit verbo Nominativus; ut, *Miſer eſt,* [a] *qui nummos* [b] *admiratur.* [a] *Quis me* [b] *quærit. Fælix,* [a] *qui* [b] *potuit boni fontem viſere lucidum.*

2. At ſi Nominativus intercedat; Relativum (*qui*) diſtributivum (*uter*) & Hæc, ſive Interrogativa fuerint ſive Indefinita, *Quis, quot, qualis, quantus, quotus, cujus, cuja, cujum*; in obliquis ſuis, per eaſdem regulas Syntaxios pendent a ſuis Rectoribus, per quas Nomina Subſtantiva; cum hoc ſolo diſcrimine; Quod Subſtantivorum caſus obliqui reguntur ſemper a tergo; Relativum autem (*qui*) diſtributivum (*uter*) Interrogativa atque Indefinita, in obliquis ſuis ſemper reguntur a fronte ſive a priori, h. e. antecedunt omnem dictionem regentem (in Grammaticâ Reſolutione) ſolis præpoſitionibus exceptis, ut, *Hei mihi,* [b] *qualis* [a] *erat? Talis erat,* [b] *qualem nunquam* [a] *vidi;* [b] *utrum horum* [a] *mavis* [*accipere*] *accipe. Pecuniam,* [b] *quâ ſibi nihil eſſet* [a] *uſus, ab iis,* [b] *quibus ſciret uſui* [a] *eſſe, non accepit.* [b] *Quid de quoq; ac* [b] *cui* [a] *dicas, ſæpe caveto. Quarum rerum* [b] *utram minùs* [a] *velim* [*habere,*] *non facilè poſſum exiſtimare.*

Et

Ea cædes crimini potissimùm datur ei, [b] cujâ [a] interfuit; non ei, [b] cujâ nihil [a] interfuit.

3. Nonnunquam & aliæ dictiones, vi Relativi, quod ab illis pendet, dictionem regentem inter exponendum antecedunt; ut, *Cujus [b] numen [a] adoro, cujus numen*, whose Deity, [ego] adoro, I doe adore. *Ego illum non novi, cujus [b] causâ hoc [a] incipis. Appositio est duorum Substantivorum, quorum [b] altero [a] declaratur alterum, continuata sive immediata Conjunctio. Cujus declarandæ rei [b] gratiâ, hæc, quæ sequuntur, [a] observabis.* Sic etiam, *Quantò doctiorem te sentias, tanto submissiorem te præstes*, The learneder you perceive your selfe, the more lowly shew your selfe. *Quò te magis amo, hoc plures ad te scribo literas*, Angl. The more letters I write unto you.

4. Aliquando Relativa, Interrogativa atq; Indefinita, perinde atq; adjectiva, Casu non minùs quàm genere & numero cum supposito cohærent; Tum verò Relativum illud, Interrogativum aut Indefinitum unà cum Substantivo subjuncto inflectendum est atq; tractandum ac si esset vox una, per Hyphen composita, Rectoris sui antecedanea; ut, *senties, qui-vir fiem.* i. *qui-vir* [ego] *sim. Qui-vir*, est quasi-vox una, & sic inflectitur, S. N. *Qui-vir.* G. *cujus-viri.* D. *cui-viro*, &c. Est Nominativus casus, rectus a verbo, *fiem*, a priori per hanc regulam, *Verba substantiva, ut sum, forem*, &c. *Quæ te dementia cepit? Quem in locum deducta res sit, vides. Quibus-rebus adductus fecisti?*

Quarum-

Quarum rerum utram minùs velim, non facilè possum existimare. Quo sanguine cretus ?

5. Quando Antecedens est Nomen temporis vel aliud aliquod non regi solitum, sed vi suâ in hoc vel illo casu poni solitum; Tum Relativum, quoties clausulæ verbum est Intransitivum, in eodem casu adhibetur, in quo ipsum illud nomen poni debuit, si esset loco Relativi sive Provocabuli; ut, Cic. Epist. Fam. lib. 12. ep. 16. *Jam ad id biduum, quod fueris in viâ, dum in Cumanum veneris, accedent continuò ad redditum dies quinq;. Quod*, est Accusativi casûs, Quia Antecedens denotat continuationem temporis. Ovid.

Nec peto, quas quondam petii studiosus, Athenas.

Petii pro *abii, me contuli, profectus sum* aut aliquo simili. q. d. Nec Athenas, quò olim studendi causâ profectus sum, me confero.

6. Ad Relativi Rectorem certissimè comprehendendum, In Relativi locum, Demonstrativi aut Redditivi eundem inprimis substitues casum; deinde, ipsum illud membrum, quod â Relativo inceperat. Grammaticè resolventi; dictionem, â quâ Relativum regitur, Ille Demonstrativi aut Redditivi casus immediatè subsequetur; ut, *Hei mihi, qualis erat* [*ille ?*] *Talis erat* [*ille.*] Naturæ ordine, [*Ille*] *erat talis.* Hinc colliges, per eandem Syntaxios regulam τὸ, *qualis*, regi a verbo *erat* a fronte, per quam, *talis*, a tergo; viz. per, Verba substantiva, ut, sum, &c. sic, *Quibus voluisti*

ſti me gratias agere, egi. His voluiſti me gratias agere. Voluiſti me gratias agere his. Quæ nunc non eſt narrandi locus. Hæc nunc non eſt narrandi locus. Nunc non eſt locus narrandi hæc. &c.

Ubi per Subjunctivam Relativi poſitionem, in Subjunctivo modo poſitum ſit verbum, poſt hanc Demonſtrativi aut Redditivi ſurrogationem, Verbum quoq; cum Indicativâ, Conjunctivam formam ſuam habet commutare; ut, *Senties qui-vir* [*ego*] *ſiem. Hic-vir*[*ego*] *ſum*. [*Ego*] *ſum hic-vir. Quarum-rerum utram minùs velim* [*habere,*] *non facile poſſum exiſtimare. Harum rerum hanc minùs volo* [*habere.*] *Minùs volo* [*habere*] *hanc harum rerum*, &c.

Submonitio.

Praxin expeditam in hiſce de Relativi caſu regulis, ſextâ inprimis, Nemo prudens â novitiis pueris *expectabit*, nedum exiget.

4. Paſsivorum Rectio.

OMnium dictionum, præter illam Agentis, verba Paſſiva tam Imperſonalia quàm Perſonalia, ſubſtituunt ſibi illum caſum, quem Activa: Illius autem, quæ Agentem denotat, Ablativum cum Præpoſitione, & nonnunquam Dativum; ut, *Dedoceberis a me iſtos mores*; quia dicimus Activè, *Ego dedocebo te iſtos mores. Habeberis ludibrio.* i. *Ego habebo te ludibrio. Privaberis magiſtratu.* i. *Ego*

privabo te magistratu. Accusaris a me furti. i. *Ego accuso te furti. Benefit multis a principe.* i. *Princeps benefacit multis.*

Hic Ablativus (ut vides) aut Dativus, si Activum adhibeatur, in Nominativum convertitur; ut, *Virgilius legitur a me.* i. *Ego lego Virgilium. Tibi fama petatur.* i. *Petas tu famam.*

5. Ad Latinam cùm Analysin, tum Genesin, Observationes aliquot non-inutiles.

1ma. CAvebis sedulò, nequando imponant tibi, quæ in maternâ nostrâ obtinuerunt, Concisa, τὰ ἐκ κοινȣ͂, Transpositiones & Ellipses; cujusmodi, **Whom did you give your book to?** pro, **to whom?** **What is he good for?** pro, **for what?** **Who will goe with me? I will.** *Quis mecum ibit? Ego*, vel, *Ego ibo*; non, *volo.* **Who wrote this? We did.** *Quis hoc scripsit? Nos*, vel, *Nos scripsimus*; non, *faciebamus nos.* **God alwayes hath saved his children. What said I, hath? Yea, doth and allwayes will.** *Deus suos semper servavit. Quid dixi, servavit? Imo servat & semper servabit.* **God** hath **made me by his** power, **redeemed me by his Sonnes death, sanctified me by his grace**, &c. Deus potentiâ suâ me creavit, filii morte redemit, gratiâ suâ sanctificavit. **The child little knowes the grief——the mother**

mother sustaineth, for, which the mother sustaineth. The money,— you promised me, I have not yet received.

2da Nomina locorum, temporum, metallorum, aliáq; materialia, quæ aliàs quidem sunt Substantiva Latinis, Aliis tamen Substantivis præposita, & questioni, what, Substantivo præfixæ aptè respondentia, Latinè sunt Adjectiva localia, materialia, &c. ut, A London-Merchant, *Mercator Londinensis.* A brasse-ring, *Annulus æreus.* A brick-wall, *Murus coctilis.* A glass-window, *Vitrea fenestra.* Sea-water, *Aqua marina.* A summer-apple, *Precox pomum.* Houshold-affaires, *Res domesticæ.* A silver-cup, *Poculum Argenteum.* An eye-witnesse, *Testis oculatus*, &c.

3[tia] You, your & of-yours, Si fortasse plures alloquâre, Latinè sunt *vos* & *vester*; si unum aliquem, *tu* & *tuus*; ut, This house of yours is like to fall, *Hæc domus tua (* vel, *vestra) est ruitura.* Sic, *Majestas tua*, *Tua Benignitas, Sapientia tua*, &c. apud Deum. Apud Regem verò, Principes & Magnates, Majestas vestra, vestra Celsitudo, Serenitas, Dominatio vestra, &c.

4ta Him, her, it, its, them, their, quoties, selfe vel own, sine aperto solæcismo sibi adjungi passa fuerint, Latinè fiunt per *sui* & *suus*; ut, My brother desires you to pardon him and his Sonne, *ut sibi & filio* [*suo*] *ignoscas, orat frater.* Siquidem non-incomptè admodum diceremus Angli, My brother desires you to pardon himself and his own son.

 5ta Self

5to. Selfe & own, quando cum emphaſi quadam exprimuntur, uſitatiſſimè ſic redduntur. Selfe vel own-ſelfe, *Ipſe, a, um,* in ſingulari. Selves vel own ſelves, *Ipſi, æ, a,* in plurali. Own absq; ſelf, *ipſius, ipſorum, arum, orum*; ut, Your own knavery will betray you, Tua ipſius te prodet Nequitia. I ſaw him my ſelfe, *Egomet ipſe vidi. Ipſi egomet ſolvi argentum.* Ter. I my ſelfe paid the money. With my own eyes, *Meis ipſius oculis.* Sic, *Noſmet-ipſi, Tu-ipſe, Tute-ipſe.* Ter. *Illi-ipſi.* With their own hand, *Suâ ipſorum manu.* Here is the very man himſelfe, *Adeſt ipſe Homo.* Notabis obiter, quod My, thy, our, your, his, their, them, her, him, &c. ante ſelfe, ſelves, owne-ſelf, Latinis ſunt *Ego, tu, nos, vos, Ille, illi, illa,* &c. ut, The women themſelves (or, their owne ſelves, or, the very women) fought with their own hands, *Suis ipſarum manibus pugnabant ipſæ fœminæ.*

6a. Poſt perſonam primam aut ſecundam nunquam adhibentur Reciproca *ſui* & *ſuus*; ut, *Cum eo fui*; non, *ſecum. Ejus fratrem nôſti?* non, *ſuum.*

7na. Poſt, *tot, talis,* & *tantus*; Relativa, *quot, qualis* & *quantus* Anglicè ſunt; as, ut, *Præbe te talem hoc tempore, qualem te jam antè præbuiſti.* Cic. *Qualis vir, talis oratio,* As the man is, ſuch or ſo is his talke. *Quot homines, tot ſententiæ,* As many men, ſo many mindes; or, There are ſo many opinions, as there be men. *Videre mihi videor*

or

or tantam dimicationem, quanta nunquam fuit. Cic. So great as, &c.

Aliàs variant; ut, *Quali fide, quali pietate existimatis eos, qui* &c.? Of what truenesse, of what naturall affection take yee them to be, who &c? Interrogativè. Id. *Nihil interest ad beatè vivendum, quali utaris victu.* What manner of. Infinitè. Et apud poetas, *Qualis* pro *qualiter*, comparationibus faciendis apta particula; ut, Virg.

Qualis populeâ mœrens philomela sub umbrâ
Amissos queritur fœtus. &c. Like as, &c.

Quantus homo in dicendo? Cic. How excellent a man at Eloquence! *Parit ova, quanta anseres.* Plin. As bigge as geese doe. Diis immortalibus, quantus maximus poterat, habitus est honos. Liv. As great honour as might be. *Quanta hæc mea paupertas est, tamen-* &c. Ter. As great as my poverty is, yet— &c. *Quanta mea sapientia est.* Plaut. As farre as my wit can perceive. *Quot annos nata dicitur?* Plaut. How old is she reported to be? *Profectio Q. Fabii quantum Romæ terrorem fecerat, tam lætam famam ad hostes tulerat.* Liv. As great feare as Q. Fabius his departing caused in Rome, so ioyfull tydings brought it to the enemies.

8va. Quoties Passivis Anglicanis sufficiunt Neutra Latina, Præsenti Anglicano respondet Præte-

ritum

tum Latinum; Imperfecto, Plusquamperfectum; ut, He was not come back in the morning, but now he is, *Manè non redierat, sed nunc rediit.* They are not risen yet, but now they are rising, *Nondum surrexerunt, sed nunc surgunt.* Thou art come sooner then I lookt-for, *Venisti celeriùs opinione.* I was gone-abroad, before thou wert-up, *Priùs foras prodieram, quàm tu surrexeras.* If he be gone away, I am undone, *Si ille abiit, ego perii.* I am runne, or, I have runne my selfe out of breath, *Cucurri usque dùm fatiscit spiritus.* The apple is ripe, *maturuit pomum.*

9ª. Apud Latinos, Adverbium negandi vel prohibendi, verbo semper præponitur, contrà quàm nos Angli facimus; ut, *Omnes omnia non possumus*, We cannot all —— Rage not, Ne sævi. Doe it not, Ne feceris. Ante Adjectiva, none pro not; ut, Cic. *Cneius autem Luceriæ dicebatur esse & adire cohortes legionum Actianarum non firmissimarum.* None of the strongest.

10ma. But pro only, Latinè est, *tantùm, modò, solùm*; ut, They differ but about one thing, *De unâ solùm re dissident.* But for this one time, *Hâc tantùm vice.* But. i. but that (Inter Negativum aut Interrogativum & verbum finitum) *quin, qui non, ut non*; ut, There is no day but he comes to me, *Nullus est dies, quin (quo non) ad me ventitet.* But. i. except (Casum regens) *Præter*; ut, Thou canst rellish nothing but roast meat, *Nihil tibi sapit præter assa.* But. i. except, unlesse, (post

(post Negationem vel Interrogationem) *Nisi*, *præterquam*; ut, What is it to be in love, but to play the fool? *Quid aliud est amare, nisi inepti-re?* He doth nothing but play, *Nil nisi ludit.* *Nullas dedi literas, præterquam ad te.* *Nil, nisi considératum, prodibat ex ejus ore.* Singulare est, *Non possum non legere*, I cannot but read, & similia.

11ma Nomen repetitum cum Præpositione intercedente est Adverbium; ut, One by one, *Sigillatim*. Man by man, *Viritim*. From door to door, *Ostiatim*. By little and little, *Paulatim*. Face to face, *Coram*. Word for word, *Verbatim*.

12ma. *Quin*, Interrogativum est *Quî non?* vel, *Cur non?* ut, *Quin surgis?* Why rise you not?

13^tia. Enclitica, *que* & *ve*, Illi soli, quam præcedenti copulant, postponuntur dictioni; ut, *Tuta frequénsq; via est*, &c. *Ne*, Interrogativum adhærescit primæ quæstionis dictioni; ut, *Tun' hoc dixisti? Hoccine tu dixisti? Dixistin' hoc tu?*

14ta. (Of) Anglicanum, quoties cum Præpositione (concerning) commutare poteris, Latinè est Præpositio (*de*;) ut, I spake of this. i. concerning this, De hoc loquutus sum.

15ta. In his & ejusmodi locutionibus Anglicanis, Ovids works, Tullies Orations, The Papists Conspiracy, for, The Papists their Conspiracy. Pompeius-his Letter, or, Pompeius Letter; Romanam Linguam (quæ posterius duorum Substan-

 tivorum

tivorum solet priori tantum-non semper antepo-nere) imitata videtur nostra vernacula. Essent e-nim Grammaticè, **The works of** Ovid. **The Orations of** Tully. **The Conspiracie of the Papists. The letter of** Pompeius. Latinè, *Ovidii Opera*; *Tullii Orationes*; *Papistarum Conjuratio* si-ve *Conjuratio Pontificia*; *Pompeii Epistola* sive *Pompeiana*.

Notabis obiter, Quoties signum, **of**, in parago gicam hanc, s, vel, **his**, potes vertere; **of** illud semper esse signum Genitivi Casûs.

16$^{ta.}$ (**To**) atq; (**into**) post verba aut par-ticipia significantia motum ad locum, sunt semper Præpositiones Latinæ (*ad*) & (*in*, regens Accu-sativum) ut, *ad urbem accessi*, **I came to the City**, non, *Urbi. Tu, quæso, quando in scholam venisti?* non, *schola*.

17ma Polysyllaba in (**ing**) Substantiva sunt (non Participia præsentia aut Gerundia,)

Primò, quando pluralem admittunt in (**s**) desinentem; ut, **Out of ill beginnings.**

Secundò, quando habent Adjectivum præposi-tum; ut, **This faire building. This good end-ing.**

Tertiò, quando particulæ (**a**) & (**the**) præ-cedunt & (**of**) subsequitur; ut, **a writing**, *Scrip-tura*. **The handling of the cause**, *Tractatio Causæ*.

18$^{va.}$ Dictiones in, **ing**, post significationes ver-bi *sum*, verba sunt; ut, **What is he doing? ma-king**

king himselfe ready, *Quid ille agit? Induit sese.* Post verba motûs, sunt priora Supina; ut, He is gone a hunting *Abiit venatum, venaturus,* &, *venandi animo.*

19na. Vocula Anglicana (being) Latinis maximam partem nihil est; ut, My father being a man loveth me a child, or being a child. *Cœnâ peractâ,* Supper being ended. *Petrus ægrotans petivit potum,* Peter being sick. *Illud semel auditum magnas dedit turbas,* That being once heard——

20ma. Hæ voculæ (in, with, through and by) ante Nomina personalia semper sunt Præpositiones; ut, *Dolus est in hoste* non, *hoste. Apud Deum est misericordia. Tecum fuit non ita pridem. Misi Literas per tabellarium,* non, *tabellario. In milite unius sors, In Imperatore universorum est periculum. Non nisi Larvæ luctantur cum mortuis. Mobile mutatur semper cum principe vulgus. Nihil interest utrum per alios, an per seipsum faciat.*

Admonitio. Anglicanæ Præpositiones (by & through) Latinis sunt *â, ab, ê propter, juxta*; ut, *A te factum est scelus hoc. Ab Adamo mors intravit. Gravida ê Pamphilo facta est. Propter hunc assiste. Juxta te sum,* I am hard by thee.

21ma. In his & hujusmodi Locutionibus Anglicanis. The harder your charge is, the greater be your care: The more I love you, the more Letters I write to you: Priori, the, respondet apud Latinos *Quò* vel *quantò*; Posteriori, *eò* vel *tantò*; ut, *Quò durior est Provincia, eò intensior sit cura.*

Quò

Quò te magis amo, eò plures ad te scribo Literas. Aleator quantò doctior, tantò nequior, The better Gamester, the worse man.

22[da.] As for mee, As for him, As for the Common-wealth, & similia, Latinè sunt, *Me quod attinet, Illum quod spectat, Ad Rempublicam quod attinet*, &c.

23[tia.] Six years since, *Ante sex annos*, vel, *sex abhinc annos* sive *annis*. Since. i. Since when, *Ex quo*; ut, It is a twelve-moneth since I saw him, *Ex quo eum vidi*, vel, *Quòd eum non viderim Annus est*. Since that time, or, from that time, Ex Illo.

24[ta.] In sermone nostro vernaculo, vim Latini verbi semper non absolvimus, nisi appositis particulis, of, at, to, on & similibus; Quæ idcirco in Genesi Latinâ nihil sunt; ut, *Quod te jamdudum hortor*, Whereunto I exhort thee, or, which I exhort thee unto. *Rectorémq; ratis de cunctis consulit astris*, asketh counsell of the Pilot. *Suum factum querebantur*. Cæs. Complained of their own act *Jocos admittere*. Mart. To admit of jesting. *Desperare vitam, pacem, salutem, honores, fugam*, &c. To despaire of life, &c. *Ea ne me celet, consuefeci filium*. Ter.—That he should not hide those things from mee. *Res latuit patrem*, The matter was hid from her father. i. Her father knew not the matter. *Pendere promissis*. Cic. To stay upon mens promises made. *Pendêre spe extremâ dicitur Salus alicujus*. Cic. To hang upon

on a small thred. In hoc casu autem, On, &, upon, sæpissimè sunt Præpositiones ; ut, *Poma pendent in arbore.* Virg. *Casu pendemus ab uno.* Lucan. *De aliquo pendere.* Hor. *Sapientem ex Insipientium sermone pendere, quid turpius?* Cic. Sic, *Genuit ex eâ filium*, He begat a sonne upon her. *Nil admirari.* Hor. To wonder-at, To marveil-at, nothing. *Ridere aliquem.* Cic. To mock-at, To laugh-at one. *Expectare Epistolas.* Cic. To look-after Letters. *De Caii Gracchi Tribunatu quid expectem, non libet augurari.* Cic. What I fear and lookt-for. *Salutem sperare.* Virg. To hope-for. *Abi intrò, ibi me opperire.* Ter. Abide or tarie-for mee. *Hostem magnanimum operiens.* Virg. *Opem quærere.* Ovid. To seek-for help. *Opes & amicitiam quærere.* Hor. *Accersere auxilia ab aliquo*, vel, *ex aliquo loco.* Cic. To send-for aid. *Faciemus, Alia cura.* Plaut. Bee not carefull-for that. *Leviter curare aliquid.* Hor. To see-slenderly-to. *Valetudinem tuam cura diligenter*, Have-a-care-of your health, or, look-to your health. *Propter hanc rem*, By reason-of, or, Because-of this thing. *Crepat facinora*, Hee cracks-of his exploits. *Olet Lucernam. Myrrham olet.* Plaut. To savour or sent-of myrrh. *Mare sapit.* Plin. It hath a smack-or tast of the Sea.

Ipsum verbum aliquando omittitur, ut, up. i. rise-up, *surge*. On, *perge*. Away, *abi*. Downe-with-it, *Dejice*; non multùm variat.

Huc refer & Adjectiva quædam, cujusmodi; *Exercitum*

ercitum cœterum servavit. Gell. The rest of the Army. *In reliquâ Græciâ.* Cic. In the residue of Greece. *Operam reliquam dare.* Plaut. To employ or bestow the rest of his labour. *Ima auris.* Plin. The nether soft part of the eare. *Imus pes.* Id. The sole of the foot. *Imo a pectore*, vel, *de pectore.* Virg. From the bottome of his heart. *In foro medio*, vel, *per medium forum.* Cic. In the midst of the Common place. *Frigoribus mediis.* Virg. In the midst of winter. *In medio mundo terra sita est.* Cic. *In mediâ potione exclamavit mulier.* Cic. In the midst of her draught. *Aqua summa*, The top of the water. Cic. *Hyeme summâ.* Cic In the midst of Winter. *Quartâ Lunâ natus.* Borne the 4. day of the Moone. i. in an unlucky houre.

Supplem. 6. Usus Gerundii in (dum.)

Infinitivus noster tribus modis fit vel Gerundium in dum, vel Gerundivum concordans cum Substantivo subjuncto, vel Modus Subjunctivus sive Potentialis, aliquando cum Relativo (*qui*,) aliquando cum finali conjunctione, *ut*; videlicet,

Primò post Substantiva materialia, cujusmodi, *Aurum, argentum, arma, naves*, &c.

Secundò post Adjectiva, *aptus, paratus, tardus, dignus, idoneus, promptus*, &c. In carmine verò est non-raro Infinitivus. Tertiò

Tertiò poſt verba, *hortor*, *valeo*, to prevaile, *incito*, &c. ut, I have money to buy bookes, *Eſt mihi pecunia ad emendum Libros*, *ad libros emendos*, *ut libros emam*, vel, *quâ libros emam*. Sed, *Paratus ſum ad emendum libros*, *ad libros emendos*, vel, *ut libros emam*. Sic etiam, *Te hortor, libros emas*, &c. Non abſimiles ſunt hujuſmodi locutiones, I have provided a Tutor to teach my ſonne, *Qui filium erudiat*, *Informatorem conduxi*. I know not what to ſay, *Quid reſpondeam, minùs ſcio*. Wée muſt eat to live, not live to eat, *Edendum eſt ut vivamus, non vivendum ut edamus*. I have my brother yet to entreat. i. to be entreated, *Reſtat mihi frater adhuc exorandus*. What doſt thou appoint me to doe? *Quid mihi praſcribis faciendum?*

Submonitio.

Ratio variandi Gerundia ſic ſe habet.

Gerundia, quæ Accuſativo gaudent, ferè elegantiùs more adjectivorum ad hunc modum efferuntur; *Pompeius ſtudioſus fuit Rempublicam defendendi, civeſq; ſervandi. Pompeius ſtudioſus fuit Reipublicæ defendendæ, civiumq; ſervandorum*; Ita ut Gerundii caſus maneat, ſervato tamen genere & numero Accuſativi. Cic. in Anton. *Princeps veſtræ libertatis defendendæ ſemper fui*. Idem Curioni, *Hoc quicquid attigi, non feci inflammandi tui cauſâ, ſed teſtificandi amoris mei*. Liv. *Interjecto deinde haud magno ſpatio, quod vulneribus curandis*

dis ſupplendoq; exercitui ſatis eſſet.

Cic. Appi. *Animum tuum promptum & alacrem perſpexi ad defendendam Rempublicam.*

Idem Trebonio. *Omne deſiderium literis mittendis accipiendiſq; leniam.*

Liv. *Prælia de occupando ponte crebra erant.*

7. Uſus Propriorum Localium.

OPpidorum Nomina in quibus caſibus Adverbialiter, ut Grammatici loquuntur, poni debeant, His verſiculis facilè colligetur.

A. *Dic precor unde venis?*
B. *Gabiis, Sulmone, Tarento.*
A. *Aſt ubi ceſſâſti?*
B. *Romæ, Carthagine, Baiis.*
A. *Quò quæſo properas?*
B. *Laurentum, Tybur, Athenas.*
A. *Quâ facturus iter?*
B. *Veiis, Narbone, Lavino.*

Supra-dictorum Explanatio.

Oppidorum, Urbium, Caſtrorum & Vicorum propria aut primæ ſunt declinationis aut ſecundæ aut tertiæ ſuntq; vel tantùm ſingularia, vel tantùm pluralia.

Regulæ.

1ma. Propria primæ & ſecundæ numeriq; ſingularis ad (*ubi*) reſpondentia, habentiaq; ante ſ-
i

in ſermone noſtro materno ſigna (**in** vel **at**,) in genitivo ſemper efferuntur; ut, **at Rome**, *Romæ*. **In London**, *Londini*. **At Tarentum**, *Tarenti*,&c. Tertiæ verò, aut tantùm-pluralia, iiſdemq; ſignis Anglicanis a fronte notata, in Dativo vel Ablativo ſemper adhibentur; ut, **in Athens**, *Athenis*. **At Mycenae**, *Mycenis*. **in Veii**, *Veis*. **In or at Narbo**, *Narboni* vel *Narbone*. **In Tybur**, *Tyburi* vel *Tybure*.

2dı. Ad Interrogationem factam vel faciendam per Adverbium (*Quò?*) Reſpondetur per Accuſativum, cujuſcunque numeri aut declinationis ſint nomina. Signum Anglicanum antecedens eſt (**to**;) ut, **to Athens**, *Athenas*. **To Oxford**, *Oxoniam*. **To Carthage**, *Carthaginem*. **To Gabii**, *Gabios*. **To Argi**, *Argos*. **Into Tybur**, *Tybur*. **Into Narbo**, *Narbonem*.

3tia. Ad (*quà?*) & (*unde?*) per Ablativum; Signa vernacula antegreſſa ſunt (**by**) aut (**from**;) ut, **By York**, *Eboraco* (ſive *per Eboracum*.) **From Locri**, *Locris*. **Out of Baiae**, *Baiis*. **From Sulmo**, *Sulmone*.

Appellativa hanc propriorum formam imitantia, ſunt hæc quæ ſequuntur.

1. **At home**, *Domi*. **On the ground**, *humi*. **In warre**, *belli*. **In the Kings ſervice**, *Militiæ*.

At or in my houſe, your houſe, his or their houſe, our houſe, your houſe, at or in another bodies houſe; Latinè ſunt, *Domi meæ*, *Domi tuæ*, *Domi ſuæ*, *Domi noſtræ*, *Domi veſtræ*, *Domi alienæ*.

Cum

Cum aliis adjectivis adhibetur, non adverbialiter, sed cum præpositionibus ut, *In domo splendidissimâ. In domo viduâ.* Ovid.

In the Countrey, Latinè est *Ruri* vel *rure*, non, *in rure.*

2. Post verba significantia motum ad locum, hæ voces Anglicanæ, (home,) vel (into the Countrey) sunt Accusativi, *domum* & *rus*, adverbialiter positi; ut, *me domum capesso,* I convey my selfe home. *Rus me confero,* I betake my selfe into the Country, non, *in rus.*

3. From home, out of the Countrey, Latinè sunt, *Domo* & *Rure.*

Submonitiones.

1ma. In propriis hisce variare licitum erat veteribus, ut Famil. 16. Epist. 4. *Tertio die abs te ad Aliziam accesseramus*; non, *Aliziam.* Cum tamen datum in eadem Epistolâ sit *Aliziâ*, non, *ab Aliziâ.* Et Rectè quidem: Alizia enim Civitas est Acarnaniæ, ab Alizo (ut refert Stephanus) Icari filio sic dicta.

2da. Aliæ Latinarum præpositionum significationes præter (in, at, to, into, from, by & out-of,) ante propria nomina urbium & oppidorum, Latinis quoq; sunt Præpositiones; ut, *Londinum versus.* Hard by Orford, *Juxta Oxoniam.*

3tia. Tum hæ, (at, in, to, into, from, by & out of:) tum aliæ Præpositiones Anglicanæ, ante appellativa locorum & Propria majorū locorum, h. e.

Regionum

Regionum, sunt semper præpositiones Latinæ: *in, ad, â, per, ex, de, ê*, &c. Quòd si apud Authores (quod sæpè fit) non exprimantur Resolventi ubique erunt supplendæ, ut, *in Angliâ, ad Angliam, in Angliam*, &c. *in Scholâ, in scholam, ad scholam, â scholâ, ê scholâ*, &c.

4ta. The right Latine-use of proper place-names is a matter of that consequence to purity and propriety in the Latine tongue, that Tully himselfe at the pitch of threescore yeares, in the middest of the broile betwixt Cæsar and Pompey, when he knew not whether to send wife and children, which way to goe, nor where to hide himself; yet in an earnest letter amongst his earnest Counsels for those heavie times, concerning both the common state of his Country, and his owne private great-affaires. He was neither unmindfull nor ashamed to reason at large, and learne gladly of Atticus, this little (as some may count it) point of Grammar, whether hée should write *ad Piræëa, in Piræëa*, or *in Piraëum*, or *Piraëum* sine præpositione. And in those heavie times he was so carefull to know this small point of Grammar, that he added these words, *Si hoc mihi* ζήτημα *persolveris, magnâ me molestiâ liberâris*.

If Tully at that age, in that authority, in that care for his Country, in that ieopardy for himselfe, and extreame necessity of his dearest friends, being also the Prince of Eloquence himselfe, was

not ashamed to descend to the low points of Grammar in his owne naturall tongue, what should Schollers doe? Yea what should any man doe, if he doe thinke wel-doing better then ill-doing, and had rather be perfect, then meane: sure, then doubtfull: to be what he should be indeed, and not seeme, what he is not in opinion: He that maketh perfectnesse in the Latine tongue his marke, must come to it by choice and certain knowledge, and not stumble upon it by chance and doubtfull ignorance; And the right steps to reach unto it, be these, linked thus orderly together; Aptnesse of nature, Love of Learning, diligence in right order, Constancy with pleasant moderation, and alwayes to learne of them that be best, and so shall you judge as they, that be wisest.

Tullyes own words are well worth the transcribing and learning, and therefore here also they be.

Venio ad Piraëa, in quo magis reprehendendus sum, quòd homo Romanus *Piræëa* scripserim, non *Piræëum* (sic enim omnes nostri locuti sunt)quàm quòd *(in)* addiderim. Non enim hoc ut oppido præposui, sed ut loco. Et tamen Dyonysius noster, qui est nobiscum, & Nicias Cous non rebatur oppidum esse *Piræa*. Sed de re videro. Nostrum quidem si est peccatũ,in eo est,quòd non ut de oppido locutus sum, sed de loco; secutusq; sum, non dico Cæcilium, *Munè ut ex portu in Piræëum*

(malus

(malus enim latinitatis author est) sed Terentium, cujus fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur a C. Lælio scribi, *Heri aliquot adolescentuli coïmus in Piræëum*; & Idem, *Mercator hoc addebat captam ê Sumio.* Quòd si δήμους oppida volumus esse, tum est oppidum *Lunium*, quàm *Piræëum.* Sed, quoniam Grammaticus es, si hoc mihi ζήτημα persolveris, magnâ me molestiâ liberâris.

8. De quibusdam in frequentiore usu vocibus, modum Subjunctivum in verbo sequenti exigentibus.

ADverbia posita in secundo membro Sententiæ, frequentiùs Subjunctivo gaudent, ut, *Manebo, dum redierit.* Terent. *Sic illud exponam, quasi res agatur, non narretur.* Cic.

Quemadmodum, Hoẃ. } *Te quemadmodum sit elusuras, videre mihi videor.* Sit *ut* pro *quemadmodum*; ut, *videsne ut proverbio sit ovorum inter se similitudo?*

Quàm, Hoẃ. } video *quàm* suaviter voluptas sensibus nostris *blandiatur.* Secùs est, si *quàm* sequatur comparandi gradum; ut majori studio philosophiæ deditus fuit, *quàm*, qui illum ignorabant, *arbitrabantur.* Luc. Item post, *tam*: ut, Quòd me magno animi motu perturbatam putas, sum equidem; sed non *tam* magno, *quàm* fortasse tibi *videor.*

 Quorsum.

Quorsum. } *Quorsum recidat* responsum tuum, non magnoperè laboro. Rosc.

Cur.
Quare.
Quamobrem. } Rationem *cur* ita *fiat*, afferre nequeo. De divin. Non quæro abs te, *quare* Roscius *occiderit*. pro Rosc.

Num, *numquid*, (*ne*) incliticum, dabitativè non interrogatoriè positum, } Quæstio est, expetend*ine* *sint* honores. Quæritur omni*áne* officia perfecta *sint*; *Numquid* Officium aliud alio majus *sit*, & quæ sunt generis ejusdem. Offic. lib. 1.

Ubi.] *ubi fueris*, non ignoro. in Cat. Si verò (*ubi*) non immediatè post verbum usurpetur, sed ad nomen vel ad verbum præcedens referatur, secus est; ut, Porticus hæc ipsa, *ubi ambulamus*. De Orat. (*ubi*) pro (*in quâ.*) Enallage partis.

Quò.] Vide, *quò progrediar*. Pro Rosc. Secus est, si precedat *eò* vel *ibi*; ut, Venio nunc eò, *quò* me non cupiditas *ducit*, sed fides.

Unde.] Nostri exercitus *unde* nomen *habeant*, vides. Tusc. Si verò (*unde*) immediatè post verbum non usurpetur sed ad aliquid præcedens referatur, varium est; ut, Omni huic sermoni propositum est, non ut *ingenium & eloquentiam meam* perspicias, *unde* longè *absum*, sed ut laborem & industriam. Brut. pro, *à quibus*. Antimeria. Illo extincto, *unde* discerem, fuit *Nemo*.

Quomodo.] Ego *quomodo sim* affectus, ex Leptâ & Trebatio poteris cognoscere. Famil. Epist.

Quatenus.

Quatenus.] Animadvertendum eſt, *quatenus* ſermo delectationem *habeat*. Offic. 1.

Quin.] Nihil abeſt, *quin ſim* miſerrimus.

Submonitiones.

1ma. Sic & voces illæ, *qui*, *quæ*, *quod*, *quis*, *quid*, *qualis*, *quantus*, *uter*, *utra*, *utrum*; Cùm Interrogativæ non ſunt, ſed verbum aliquod immediatè Naturæ ordine ſubſequuntur, aut ſaltem verbum & Nomen, quæ περιφραστικῶς pro verbo uſurpantur, Subjunctivum modum in verbo ſequenti exigunt; ut, Reviſo, *quid agam*. Quæritur, *quale ſit*. Oſtendit, *quantus ſit*. Etiam atq; etiam conſidera *quis* quem fraudâſſe *dicatur*. pro Roſc. Proſpicite animis *quid futurum ſit*. In ver. 3. Si *Quis* pro *aliquis*, aut *quid* pro *aliquid* accipiatur, non eſt hujus loci.

Qui, *quæ*, *quod*; Who, what. } Non Relativum Pronomen; ut, *Qui ſis*, conſidera. Nunc *quæ ſint* negotia, vides. Secus eſt in illâ loquendi formulâ; ſpero, *quæ tua eſt* prudentia & temperantia, te, ut volumus, valere.

Quantus *Quantopere*. } Vide, *quanta in te ſit* ſuavitas. Si præcedat, tantus, a, um, Secùs eſt. ut, videor mihi videre tantam dimicationem, *quanta* nunquam *fuit*. Similiter ſi (*tantum*) ſubintelligatur; ut, *Quantum eſt ſitum* in nobis. Interdum exprimitur (*tantum*) in illâ formulâ loquendi, in quâ plerumq; intelligi-

tur; ut, *Tantum, quantum videbitur.*

Qualis, quale. } Id *quale* esse *possit*, intelligi non potest. De nat. deor. Secus est, si (*talis*) præcedat; ut, Hic mihi amans tui visus est, & talis, *qualem* esse eum tuæ mihi literæ *nuntiârunt.*

Uter, a, trum. } Tibi potestatem (i. aptionem) facio, ut eligas, *utrum velis. De* Divin.

Sub. secunda. Interdum aliter; ut, *Scio quid ago.*

Scio, quid dictura es. Plaut.

Subm: tertia. Sæpè ubi animus commovetur, prius membrum reticetur; ut, *Quasi non nôrimus nos inter nos.* i. *Loqueris quasi*, &c. *Quid ille fecerit?* Scilicet, *rogas? Unde huic argentum inveniam?* Scil. *Cedo.* Terent.

Ad Prosodiam, Supplementa.

1. De Accentibus Gravi & Circumflexo, Admonitiones.

1ma. PArtes Orationis indeclinabiles, quæ declinabilibus Scripturâ sunt similes, in ultimâ vocali Acutum in gravem versum habeant adscriptum, nisi in solo fine Sententiarum; ut, *maximè, quàm, ponè,* malùm. At; *væ, per, si, fortiter,* & similia, distinctivo Accenttu non indigent.

2da. Differentia

2da. Differentiæ quoq; gratiâ, Accentu Circumflexo notantur. 1. Genitivus, *alîus*. 2. Tertiæ plurales præteriti Activi; ut, *Legêre*. 3. Ablativus primæ in *â*, ut, *musâ*. 4. Genitivus in *ûs*, quartæ; ut, *manûs*, 5. Genitivus iu *ûs*, a Nominativis Græcis in *ô*, ut *sapphûs*.

3^tia. Accentus Circumflexus infrà positus locum notat, quà Litera Syllaba aut dictio relicta est inserenda. Accentus Circumflexus pro figurâ Accentus Circumflexi, Metonymia Subjecti pro Adjuncto.

2. De pronunciatione syllabæ (*ti*)

1. Syllabam (*ti*) quoties vocalis immediatè sequitur, proferimus nos Angli maximam partem, per, *si*; ut, *sentio*, *quatio*.

2. Quatuor modis, etiam nobis Anglis (*ti*) ante vocalem, suam & nativam obtinet potestatem;

1. In principio dictionis; ut, *tiara*.
2. Quando (*s*.) immediatè antecesserat, ut, *Fastior*.
3. In Paragogicis Infinitivis, ut *mittier*.
4. In dictionibus peregrinis, ut, me *nætiades*, *Politia*.

Submonitio.

Ut pro his & hujusmodi monitiunculis statim faciant pueri, Ne magister speret, Cautio est. Tanta enim Regularum varietas non tam discenti puero

proponitur, ubique ſtatim obſervanda; quàm docente magiſtro, iterum atq; iterum pro re natâ in Auditorum aures inſuſurranda: ut qui eos non tam verberare habeat, quòd erraverint; quàm cavere, nè pòſt errent. Nam quotusquiſque eſt puerorum, qui, verbi gratiâ, de perfectivâ Conjunctione (ut) in ſuo verbo Subjunctivum modum ſemper exigentè; quotus, inquam, quiſque eſt puerorum, qui hâc de re millies admonitus, aliquando tamen in hâc ipſâ Syntaxios particulâ labi, errare, decipi non ſoleat?

3. De Cæſurâ.

1. CÆſura (q. d. *cæſa Syllaba*) eſt poſt pedem abſolutum Syllaba finalis vel Trochæus, ſequentem pedem pulcherrimè inchoans; ut, in

Sylveſtrem tenui muſam meditaris avenâ;

(*trem*) eſt Cæſura triemimeris; (*i*) in (*tenui*) Cæſura Penthemimeris; (*ſam*) Hepthemimeris; & deniq; (*taris*) Cæſura Trochaica, eſt Eneemimeris.

2. Cæſuræ (maximè Penthemimeris) præſentia, Carminis venuſtatem auget; Abſentia minuit; ut,

Vrbem fortem nuper cepit fortior hoſtis.

3. Venuſtatis, quæ in Cæſurâ eſt, gratiâ, Syllaba brevis non-rarò extenditur; ut,

Pectoribŭs inhians ſpirantia conſulit exta.
Omnia vincit amŏr, & nos cedamus amori.
Oſtentans Artem paritĕr arcumq; ſonantem.
Ille latus niveum molli fultŭs hyacintho.

4ᵗᵃ. Cum

4ti. Cum Syllaba brevis, non-finalis, aut ſequentis pedis non-inchoativa producitur, Diaſtole dicitur, non Cæſura; unde verſus Mnemonicus,

Syſtole ducta rapit; Correpta Diaſtole ducit.
Rĕcidimus. Stetērunt. Naufrăgia. Semisōpita.
Tu *cavē* defendas, quamvis mordebere dictis.

4. De Carmine Iambico.

HOc Carmen in tria genere deducitur,

1. Dimetrum ſive Quaternarium, ut,
   Frōlēs părēntĭs ōptĭmi.
2. Trimetrum ſive Senarium, ut,
   Sŭīs ĕt īpſă Rōmă vīrĭbŭs rŭit.
   Obſĕquĭum ămīcōs, vērĭtās ŏdĭŭm părit.
3. Tetrametrum ſive Octonarium, ut,

Dum īn dŭbĭo ēſt ănĭmūs, pāulō mōmēnto hūc īllŭc īmpēllĭtur. Terent.

His additur Scazon ſine Choliambus, cujus ultimus pes eſt Trochæus, vel, ut quidam, Spondæus, non Iambus; ut,

Măgĭſtĕr ārtĭs īngĕnīquĕ lărgītor
Vēntĕr, nĕgātās ārtĭfex ſĕqui vōces. Perſ.

5. De quinq; verſuum Diviſionibus.

1ma. SUmitur a præcipuo pede, unde Carmen *Iambicum*, *Anapæſticum*, &c.

2da A mensuris, unde *Dimetrum*, *Trimetrum* &c. Nota in *Pentametro*, si veterum scansionem spectes, & *Hexametro*, uni mensuræ unum solummodo pedem respondere in Iambicis unaquaq; mensura duos exigit pedes, unde Iambicum Dimetrum quatuor constat pedibus; Trimetrum, senis &c. Pentametri durior illa veterum scansio fuit per Anapæstos; hoc modo,

Nil mihi : vestri : bas at : tamen : ipse veni. Unde a quinq; mensuris Pentametrum dictum est.

3[tia.] A Syllabâ finali; unde *Brachy Catalectum* ubi duæ desunt syllabæ ad justam Carminis mensuram; *Catalectum*, ubi una deest; *Acatalectum*, ubi nulla vel deest vel redundat; *Hypercatalectum* vel *Hypermetrum*, ubi syllaba redundat. Exempla.

Spes mentis anchora est. Est Iam. Dim: Brachycatalectum.

Vino venus calescit. Iamb. Dimet. Catalectum.

Malis metus, tremor, fuga. Iamb: Dimet. Acatalectum.

Refunde cymbio falerna. Iamb. Dimet. Hypercatalectum.

4[ta.] A varietate Carminum; unde Carmen *Monocōlon*, ubi unum solummodò Carminis genus ut apud Virgilium. *Dicōlon*; ubi duo diversa Carminum genera, ut apud Horatium. Lib. 1. Od. 3.

Sic te Diva potens Cypri.
Sic fratres Helenæ, Lucida sydera.

Tricōlon, ubi tria, vide Hor: lib. 1. Od. 9.

5[ta.] A reditu ad primum Carminis genus; unde Carmen

Carmen *Diſtrophon*, ubi poſt ſecundum verſum re-
itur ad primum Carminis genus, ut in Epiſtolis
Ovidii. *Triſtrophon*, ubi poſt verſum tertium *Te-
raſtrophon*, ubi poſt quartum ad primum Carmi-
is genus fit reditus.

Plura qui de hoc Argumento requirit, conſulat
ervii Centrimetrum; ſed inprimis *Scaligeram* de
e Poeticâ.

6. Ad reg. de Poſitione, Exceptiones duæ, cum totidem obſervationibus.

EX. prima; Compoſita a *jugum* (*i.*) ante (*j*) conſonantem corripiunt, ut, *Martis equi bi-
uges*. Virg.

2da (*z*) Vocalem antecedentem non ſemper
producit; ut, 3. Æn.

In medio apparet fluctu nemoroſa Zazinthos.

Obſ. 1ma Apud Virgilium vocalis in fine di-
ctionis nunquam corripitur ante duas conſonantes
n principio dictionis ſequentis, niſi fortè. Prima
it muta, ſecunda liquida.

2da Compoſita â *jacio* rejiciunt aliquando (*j.*)
onſonantem, ut præcedens vocalis corripiatur; ut,
pro *adjicio*, *adicio*, pro, *rejicio*, *reicio*; unde per
Synæreſin prima producitur; ut,

——*Paſcentes a flumine reice capellas.*

7. De

7. De Syllabis Communibus, Regula paulò explicatior.

VOcalis usu vel naturâ brevis in primitivo, I derivatis ante mutam sequente liquidâ, Com munis redditur; ut, *patris*, *volucris*, *celebris*, *ca thedra*, *mediocris*; â, *păter*, *volŭcer*, *celĕber*, *Græ* ἕξομαι & antiquo *mediŏcer*.

Longa verò ante consonantem simplicem in pri mitivo, non mutatur ante mutam cum liquidâ i derivatis; ut, Atrum, *Arātrum*, *Simulācrum*, *Mā tris*, *ācri*, *salūbrem*, ab, *Ater*. *Arātum*, *Simulā tum*, *Māter*, *ācer*, *salûber*,

8. Ad Reg. De vocali ante vocalem.

1ma. DIpthongus (*æ.*) resoluta in (*aï*) penu timam producit; ut—— *dives pictaï ve stis & auri.*

2da. (*j.*) Consonans in vocalem resoluta, præ cedentem vocalem producit, ut, Martial.

Pervigil in plumâ Caïus ecce jacet, Vel sic Dipthongus (*aï*) resoluta priorem vocalem extendit.

3tia. (*Diana.*) primam variat.

4ta. (*Eheu*) primam producit, ut, *Eheu*, *qu volui*, &c.

5ta. Græc

5ta. Græcarum dictionum quantitas adeò hìc va-
ia est, ut certis regulis comprehendi non possit; arum enim Aliæ vocalem ante vocalem produ-
int, ut, *āer*, *dīus*, *a*, *um*. *Citherēa* vel *Citherēïa*. *legīa* vel *Elegēïa*. Aliæ corripiunt; ut, *Ortho-raphia*, *Etymologia*, *Philosophia*. Aliæ variant, ut, *horea*, *Platea*, &c.

In limning-Art, meane Lookers-on can say,
This high Red, purer sanguine should have been:
Yet bid them frame a piece but every way
As good as that; such work will ne'r be seen.
Just so the Grammar-made we seem t'have mend-
But now to make, by us would n'er be ended. (ed,

Alia quædam.

1. De Coopero ad Genesin Latinam adhibendo, Admonitiones septem.

1ma. NIhil indecentius & tamen nihil familiarius pueris Anglis, omnibusq; in Romanâ Linguâ minùs exercitatis, quàm quæ Anglicè concipiunt, Anglicanicè quoq; efferre h. e. In atinis suis Commentationibus vim proprietatemq; vernaculæ suæ spectare magis, magisque exrimere, quàm Romanæ; Ut cùm Latinè scribunt, *Ætas prior & posterior*, *Legem facere*, *amicitiam ortare*, *amicitiam à mundo eripere*, *duriter studere* &c.

&c. quia Anglicè dicimus, The former and latter age, to make a Law, to bear love, to take friendship out o' the world, to study hard, i. hardly or closly. Si verò Cooperus consulatur in vocibus, *ætas*, *lex*, *amor*, *studeo*, &c. veræ loquendi formulæ percipientur statim, *Ætas Superior & Inferior*, *Legem ferre*, *amicitiam gerere amicitiam ê vitâ tollere*, *vehementer studere*. Quare cùm, docente Fabio optimo tam elocutionis quàm Ingeniorum censore, Aliud prorsus sit *Grammaticê*, aliud *Latinè* loqui; cúmque purè loqui studentibus nihil magis cavendum videtur, quàm Anglicismi omnéque genus Locutionum a Romano usu abhorrentes. Quo id genus fugentur Solæcismi. Et ad Fabiani moniti prudentiam ubiq; ut par est, adspiretur; In hunc finem maximè *Stephani* Thesaurus a *Coopero* nostro, in eam quam nunc habemus, Latinæ Linguæ Synopsin videtur coarctatus.

2[di.] Splendor venustasque Romanæ Linguæ elucet maximè in Substantivorum cum Substantivis Adjectivorum cum Substantivis, verborum cum nominibus, Adverbiorum cum verbis, Adverbiorum cum Nominibus, & denique Adverbiorum cum adverbiis aliis unione propriâ veréque Latinâ & prætereà, Latino dextroq; particularum usu ut cùm dicimus, *Conciliatorem amicitiæ* potius quàm *Procuratorem*; *Fontem & exitum Amicitiæ* potius quàm *principium & finem*; *Amicitias vulgares* potius quàm *ordinarias*: *Amicitiam contrahere*

trahere, *non facere*; *discindere*, *dirumpere aut dissuere*, non *frangere*, &c. *Mirificè amare*, non *mirabiliter*: *Valdè & supra modum Amantas tuus*, non, *excedenter*: *Parum honestè se gerit*; potiùs quàm, *vix honestè*. *Neq; sciebat neq; per ætatem etiam potuerat*; non, *ab ætatem*. *Quis esset tantus fructus in rebus prosperis*, *nisi haberes qui illis æq; ac tu ipse gauderes?* non, *qui illis tam benè quàm tu ipse gauderes?* Sic *Me colitatque observat æquè atque patronum suum*. Philosophia non perinde ac de hominum est vitâ merita laudatur, *non* Philosophia non ita, ut de hominum est vitâ merita laudatur. Quæ difficilia sunt perinde habenda sunt, ac si effici non possint; *non*, ita habenda sunt, ut si, &c. *Sic*, sed perinde erit, ut acceperis. Hæc omnia perinde sunt, ut aguntur. Atque hæc perinde loquor, quasi in eo sit iniquitas ejus reprehendenda; *non*, ita, ut si iniquitas ejus — Metelli sperat sibi quisque fortunam, perinde quasi certi quicquam sit in rebus humanis; *non* tanquam. *Et hujusmodi infinita.*

3[tia]. Hæc omnia fœlicissimè certissimeque præstat attenta perfectáque veterum cognitio. Ea verò, cùm nec ab adolescentulis quidem, nedum a meris pueris per ætatem expectanda sit aut etiam speranda; His Cooperus noster ad instar variæ omnigenæque Lectionis esse potest. Habes enim apud illum cùm verba, Adjectiva aliáque Substantiva, quæ veterum probatissimi cuicunque Substantivo conjunxerunt: tàm adverbia quoque tantùm-

non

non ad unum omnia, quæ Verbis Nominibus aliisq; Adverbiis venustissimè adhærescant. Quæ duò sanè, Illa sunt, in quæ verti maximè omnium Linguarum proprietatem, satis est compertum.

4^a. Cave ne quidlibet de quolibet scribas dicásve. h. e. Ne quæcunque verba, Adjectiva aliáq; Substantiva voces nostras Anglicanas utcunque referentia, Substantivis, de quibus verba habes facere, sine delectu & prout quæque occurrerint, copulare audeas. Quod idem quoque dicendum cavendumque in Verbis Nominibus aliisque Adverbiis per Adverbia exornandis. Nam v. g. quamvis verba Anglicana, To begin, To happen, Latinis sunt, *Accidere* & *Incipere*; Non tamen satis Latinæ locutiones sunt, *In amicitiam alicujus accidere*; *Quomodo incipit morbus?* Sed, *Incidere in amicitiam alicujus*, *&* *quomodo accedit morbus*. *Sic*, To give honour to one, To be drawn to punishment, To come to ruine, To gaine and loose a City, To recover a lost-town, A man loose bellied, One bound in the body, An hot love, The heat of love, Lentulus lov'd his Country singular-well, He speaks in an high and lofty style, Very sober, Unpleasantly taken, Very Curious, Not so well, To spoile a book, To look in Cooper, &c. *quamvis sint ex probatissimis Locutionibus Anglicanis*; *Tamen*, Honorem alicui dare aut tribuere, Ad supplicium attrahi, Ad ruinam pervenire, Urbem lucrari & perdere, Oppidum recuperare, Homo ventris laxi, Homo v

tris ligati, Amator Calidus, Amoris calor, Singulariter amavit patriam , Altè ampléque loquitur, Valdè ſobrius, Injucundè acceptum, Valdè curioſi, Non ita benè, Librum ſpoliare, In Coopero videre,&c. *Locutiones ſatis Latinæ non ſunt;Sed*, Honorē alicui deferre, Ad ſuppliciū rapi, Ruinâ collabi aut facere ruinā, Urbem capere, Cedere vel Opidum amittere,Oppidū recipere, Qui ventris eſt ſolutioris,Qui ventris eſt laxioris,Amator acer,Amoris ardor,Unicè amavit patriam,Elatè ampléq; loquitur, Pulchrè ſobrius,Aſperè acceptum,Sumus ambo bellè curioſi,Non æquè benè, Librū vitiare,Cooperum cōſulere,Inſpicere,&c.*Has earūq; ſimiles ubi Cooperū conſulueris,percipies eſſe formulas in Romanâ Linguâ receptas atq; adprobatas;ſuperiores,nequaquam.*

5ta. Si fortaſſe (quod mentibus etiam fideliſſimis & inſtructiſſimis non raro accidit) Certiſſimus non ſis apud te verba hæc vel illa apud probatos connecti & componi ; Quò non utcunque ſolùm (quod ignavi abjectique faciunt animi) ſed exquiſitè & fidenter , quod faceſcis , perficias ; verbum illud , quod occurrit , fac totum , ſi opus ſit, in Coopero percurras : Et, ſi Subſtantivum ſit vel Verbum vel Adverbium vel quodcunque aliud,quod in loquelâ cenſeatur magis voces alias ſibi adjunctas habere , quàm aliis adjungi *ipſum*; tutò ſumas licet, Omnes ejus cum aliis verbis apud Claſſicos Conſtructiones , in Coopero exprimi ; Aliáſque omnes aut incongruas eſſe, aut(tanquam ſuſpectas & non temerè amplectendas) niſi con-

consulto priùs Institutore, esse nequaquam adhibendas. v. g. A long dismission from Schoole Consule vocem, *Dimissio*, apud Cooperum; Ib non occurrit Adjectivum proprium Substantivo, *Dimissio*, constructum. Quid ergo? Cavendum equidem ne Substantivo illi Adjectivum tuo fretus judicio audeas copulare: quin præceptorem consulas, atque Ille te docebit statim Nominum combinationes ad unam omnes tam faciendas quàm factas apud Cooperum non occurrere, quia Latinis, qui extant, scriptoribus sensa omnia, quæcunque aut fuerunt olim, aut nunc sunt, aut posthâc esse possunt, in monumenta sua rejiciendi occasiones oblatæ non sunt. In quibus ergo hæreas teque non instituat Cooperus Ab *Analogiâ* h. e. a Ratione pari quærendas esse Constructiones, si non maximè Latinas, ejusmodi tamen, quæ ad proprias & Latinas accedant proximè. v. g. quia apud Ciceronem occurrunt, *Delectatio diuturna & Observatio diuturna*; idcirco A schoole-vacation longer then ordinary, Dici Latinis non-incommodè *Dimissionem diuturniorem aut pinguiorem*; Si modò per *Dimissionem* intelligamus, non ipsum Actum dimittendi, sed id, quod Anglicana nostra jam longo usu obtinuit; Otium illud sive Cessationem ex præceptoris benignâ dimissione pueris obtingentem. Sed quod res est, ut dicam, *Dimissio*, Substantivum proprium non est, sed *Cessatio*, quamvis derivatum Anglicanum, Dimission & per Epenthesin Dismission, Genti nostræ in usu sit frequentissimo.

frequentiſſimo. In omnibus enim Linguis & potentiſſimus & peritiſſimus magiſter, uſus eſt.

6ta. De Recto particularum uſu conſulantur præter Cooperum, Elegantiæ Laurentii Vallæ & Turſelinus de Particulis. Quippe quæ, cùm omnium Linguarum Commiſſuræ ſint & quaſi Nervi atque Articuli; niſi pro illâ, quæ in veterum ſcriptis obſervatur, Ratione adhibeantur; ſi Oratio hiulca, diſſolutior & quaſi peregrinum quid barbarumque ſonans eruditis auribus videatur, doctis & juſtis Cenſoribus nihil eſt mirum.

7ma. Unus, iſque inſigniſſimus Cooperi uſus, hic eſt; ut propoſiti thematis voces ſi non omnes, primaria tamen h. e. Illa, in quam ſententiæ Cardo vertatur,, unà cùm Cognatis & Oppoſitis, in Coopero expendatur integra. Ita fiet, ut non tantùm verbis phraſibuſque ad elocutionem in illâ tuâ particulari materiâ probatis omnibus, quaſi præinſtructus evadas; Sed & ἀπροσδόκητα quoque h. e. Inopinata, ex hâc diligentiâ, ad Rerum copiam tibi plura ſeſe offerant, neceſſe eſt. Nam, præterquam quòd Apophthegmata & ſententiæ illuſtriores non paucæ, loquendi formulis immiſceantur (quæ aut nullâ aut levi admodum indigeant efformatione tuâ, quò ad tuum inſtitutum accommodentur;) fieri non poteſt, quin tot veterum in Eloquentiâ *Luminum vivæ* Scintillæ h. e. tot Scriptorum probatiſſimorum ſelectiores particulæ, tibi quaſi facem præferant auremq; vellant; teque, non Bœoticæ planè mentis puerum, excitent

impellantque ad Novum aliquid, pro hujus vel illius phrasios energiâ, ex tuo ingenio promendum cudendúmque. e. g. Si sumeremus in exemplum notam illam de Assiduitate Chriam, *Labor omnia vincit*; vel notiorem illam de pietate Gnomen, *Inprimis venerare Deum*; vel hujusmodi aliquam de *vitio*, *virtute*, *amicitiâ*, *prudentiâ*, &c. Cooperumque consuleremus v. g. vel de priori, in vocibus, *Labor*, *assiduitas*, *negotium*, *studium*, *diligentia*, *solertia*, *industria*, *otium*, *desidia*, *ignavia*, *vinco*, *perficio*, &c. vel de posteriori, post voces, *Deus*, *Numen*, *colo*; *Religio*, *Pietas*, *Impietas*, *Dei Cultus*, &c. Nihil tam verendum esset, quàm ne tam Rerum quàm verborum Copia nos planè obruat percellátque. Ergo themate tum rarioris usûs, tum Copiæ (*ut sic dicam*) angustioris, Res commodiùs fortasse demonstrabitur. Sit Illud, quod Codicem jam nunc solventi se primùm offert; *Fortunam citiùs reperias, quàm retineas*: Quod idem videtur ac si dicas, Opes adquirere aut parere facilius est quàm tueri & conservare. Primam vocem, *Fortuna*, apud Cooperum consulenti phrasis prima est *Fluctus Fortunæ*, The troublous stormes of fortune. Hinc fæcundo ingenio Ansa qualem-qualem similitudinem eliciendi; *Non major est undarum maris, quàm fortunæ fluctuum varietas, periculum atque incertitudo.* Deinde secunda phrasis, *Procella impotens fortunæ*, quàm opportunè & accommodatè priorem excipit Metaphoram, hoc modo! *Imo non fluctus solùm*

lùm & undæ sunt fortunæ, sed impotentes procellæ, secundùm Senecam. Tum, tertio loco quod occurrit, Synonymia est ex Cicerone, *Fortuna & casus:* Prasiologiæ autem nostræ laudatissimæ nihil aliud sunt quàm phrases & voces Synonymæ; Ex hujusmodi autem quantoperè adjutetur Novitius, novit non-nemo. Sed ad Cooperum nostrum; Quarta Locutio est brevissima ex Cicerone sententia, *Propria fortunæ varietas.* Quæ succedunt Formulæ admodum Romanæ, *Adversa fortuna, Æqua fortuna, Æquabilis perpetuáque fortuna;* quis non videt quàm nullo negotio ad institutum thematis accommodentur? Quæ subsequuntur loquendi structuræ, ex Cicerone una, *Belli fortuna;* Ex Virgilio altera, *Anceps pugnæ fortuna;* attentiùs consideranti alias duas suggerent similitudines, hoc modo; *Ubi mutationes subitaneæ & maximè inopinatæ? Nonne in profundo ejúsque insanis planè vorticibus? Sunt Fortunæ fluctus apud Catullum: sunt Fortunæ impotentes procellæ apud Senecam. Ubi cum insigni varietate stupenda quoque pericula? In bello, ni fallor, Martisque ludo sceleratissimo. At fortuna belli non incertior, quàm fortuna ipsa; nec fortuna pugnæ magis anceps apud Virgilium, quàm ipsius fortunæ vices apud omnes mortales,* &c. Adverte Lector; tantum quatuor phrases enixæ sunt similitudinem puero vel primipilari non indignam; eam non ex Cooperi gazophylacio turpiter transcriptam, sed ex Commentantis ingenio efformatam: Quod ut Nomini ejus non

 potest

poteſt non eſſe honeſtius, ita quoque ad acuminis judiciique profectum quantum conferat, Nemo eſt ſtudioſior qui diu ignorare poteſt. Si autem ex quatuor formulis tantùm Caſu, ex tempore & currenti oculo conſideratis, tam non-ſpernenda enata ſit Commentatio; quid fieret, credis, ſi vox integra unà cum ſequenti, *Fortuna*, **Riches**, **State**, &c. ad rem magis propriâ, Reliquiſque cognatis & contrariis, *Res, opes, Divitiæ, Cenſus, Res Adverſa*, &c. & verbis propriis, *Paro, pario, Adquiro*, &c. *Conſervo, Tueor, retineo*, &c? Si, inquam, hæc omnia ritè & cum morâ debitâ expenderentur; Non eſſet fortaſſe, quòd alium prætereà quenquam dignareris cognoſcere. Tanta ex hoc uno ſe tibi offerret, tum Rerum tum verborum ſupellex in Rem tuam accommodatiſſima.

2. *De Chriâ & Gnome.*

THemata ſive celebres illæ Authorum ſententiæ, quæ in Scholis ad exercenda puerorum ingenia proponi ſolent, duo ferè habent genera vel enim *Chriæ* ſunt, vel *Gnomæ*. Gnome dicitur ſententia, quâ præcipitur vel ſuadetur aliquid ſive agendum ſive omittendum; ut, *Vive tibi, quantúmque potes prælustria vita. Nequid nimis.* Chria verò eſt, quâ nuda rei notitia, ſed ea etiam utilis vitæ ſine præceptione aliquâ vel ſuaſione proponitur, cujuſmodi; *Mors omnibus communis eſt.*

Vi

Vita brevis; *Ars longa.* Eodem ferè modo utraque tractatur; Brevissimè quidem sic;

1. *Propositione* Thematis; cum, quod in themate ponitur, pluribus & perspicuis verbis explicatum proponimus confirmandum.

2 *Ratione* Propositionis; cùm, quod proposuimus, aliquo argumento probamus.

3. *Confirmatione* Rationis; cùm ulteriùs, quod probatum est, confirmamus. Formulæ autem familiares instituendi Rationem & Confirmationem sunt hæ, *Nam,—enim. Etenim. Quid enim? Nimirum.* &c.

4. *Similitudine*; cùm, quod confirmatum est, simili aliquâ re illustratur; cujus formulæ, *Ut. Sicut. Nam veluti. Quemadmodum enim.* &c.

5. *Exemplo*; cùm a facto simili Aliquid proposito luminis & firmamenti conciliatur, cum hisce formulis, *Accepimus. Memoriæ proditum est. Literis traditur. Memorant. Ferunt.* &c.

6. *Veterum Testimonio*; quod Apophthegmate, Proverbio aut aliquo Philosophi, Poetæ, Oratoris, Historici, &c. Veriloquio uberiorem propositæ rei fidem facit; habetque formulas, *Rectè quidem Poeta. Optimè Orator. Verè igitur monet Philosophus. Jure quidem. Itaque meritò. Præclarè inquit.* &c.

7. Postremò *Conclusione*, cùm, quod initio proposuimus, comprobatum jam denuò asseveramus; vel si Gnome sit, monemus etiam & adhortamur. Formulæ autem sunt istæ, *Ergo. Igitur. Itaque.*

Quare. Quamobrem. Quocirca. Quæ cùm ita sint. Hæc ita cùm se habeant. &c.

Quòd si uberiùs tractanda res sit & deducenda latiùs; addi possunt; ante Propositionem, *Exordium*; ante Conclusionem, *Amplificatio & Confutatio*, si opus sit. Rationes etiam & confirmationes plures, plura Exempla, Similia, Testimonia. Sed inprimis videndum, ut variis orationum formis, cùm in verbis & phrasibus, nequa sæpiùs repetatur; tùm verò in singulis Sententiis, studeatur. Seniores autem Troporum etiam, Figurarum, Periodorum, Euphoniæ & Numeri Oratorii Curam adhibeant diligentem.

(*Gnome.*) Inprimis venerare Deum.-

(1. P*Ropositio.*) Videtur mihi officium pietatis homini pérquam necessarium, antequam ad obeunda quotidianæ vitæ munia se accingat, Ab invocatione divini Numinis auspicari. (2. *Ratio.*) Nam quomodo fieri potest, ut in reliquo vitæ cursu, fœliciter progrediamur, nisi propitium priùs & faventem nobis Deum reddiderimus? (3. *Confirmatio.*) Quid enim? Sine ejus auxilio nihil est, quod quisquam non modo perficere, sed ne suscipere quidem, vel conari, vel cogitare valeat. (4. *Similitudo.*) Quemadmodum Agricola terram frustrà colit, nisi pluviæ cælestes reddant fructiferam: Ita nos frustrà cuiquam operi manum admovebimus, si divina id gratia non

non irrigaverit, quâ, quod suscepimus, ad exitum fœlicem perducamus. *(5. Exemplum.)* Memoriæ proditum est Romanos olim nihil solitos fuisse inauspicatò moliri, id est, Nihil aggredi, non exploratâ priùs Deorum suorum voluntate. *(6. Exempli ad Institutum Accommodatio.)* Quantò id magis nos facere Christianos decet? *(7. Vetus Testimonium.)* Itaque Poeta rectè quidem monet, ubi, A Jove Principium, a Deo monet auspicandum. (8. *Conclusio.)* Quare, siquis habeat in votis, ut omnia sibi negotia prosperè cedant, Id inprimis operam det, ut precibus conciliet sibi voluntatem Dei. Quoniam solus (ut Poetæ verbis concludam.)

——*Vires Ille dat, Ille rapit.*

(Chria.)--Labor omnia vincit Improbus.

(1. Labor vulgo minimè probatus. 1. Labor sapientibus maximè probatus. Per Antiphrasin. 1. Labor assiduus & pertinax. Metonymia consequentis pro Antecedente. Nam laboris assiduitatem Omnium adprobatio est sequi solita.)

NIhil adeò est arduum, nihil ita est operosum, quod assiduitate laboris & constantiâ non possit

poſſit aliquando expugnari. Nam quæ duæ res omnium videntur difficilimæ, cùm ſint pulcherrimæ; Siquis diligenter operam det, utramque ſibi tandem conciliabit, Cognitionem rerum & virtutem. Quid enim Poeta? Virtutem, inquit, neque verò ſolùm virtutem, ſed doctrinam quoque, ſed & omnia, quæ habentur in bonis, —— *poſuêre Dii ſudoris in arce*, quam qui enitendo ſemel aſſecutus fuerit, hæc omnia ſimul conſequetur. Quemadmodum enim

Gutta cavat lapidem, non vi ſed ſæpè cadendo:

Ita quæ duriſſima ſunt, neq; primo impetu ſuperari poſſunt, induſtriæ tamen & ſedulitati continuæ cedunt. Accepimus olim aſſiduis laboribus tantas res geſſiſſe Herculem, quantas ab homine geri potuiſſe, vix profectò jam credimus. (6. *Exempli ad officium ſive bonos mores accommodatio.*) & nemo hominum dubitet, quin ipſe quoque indefeſſo ſtudio magna quædam valuerit efficere. Adeò verum eſt id quod præclarè Quintus Curtius, *Nihil*, inquit, *tam altè natura poſuit, quò virtus non poſſit eniti.* Eſt igitur hoc ſole meridiano clarius, ea quemque, in quibus elaboraverit, nervoſq; omnes intenderit, ex animi ſententiâ confecturum eſſe omnia: ut meritò indecorum & turpe habendum ſit, â rebus honeſtis & præclaris metu difficultatis abſterreri. *Nihil enim* (quod rectiſſimè Syrus Terentianus) *tam difficile eſt, quod laborando ſuperari, quærendo inveſtigari non poſſit.*

Submonitiones.

1ma. Per Prolepsin sive Occupationem h. e. [C]onfutationem quandam breviorem, Propositio [n]on inscitè instituatur. e. g. Sint Themata *Heró-[u]m filii, Noxæ.* Et, *Lucri bonus odor ex re qualibet.* [P]ropositiones sic insurgent non-incommodè. *Etsi [a]d mortalium tam virtutes quàm vitia non parùm [v]alere soleant Genus & cultura: ea tamen est in-[c]onstantia & perpetua humanarũ rerum vicissitudo, [u]t strenuis, doctis, studiosis & parentibus undique [q]uadratis, filii nascantur sæpiùs adeò ignavi, ve-[co]rdes & deplorati, ut eos non solùm Noxios, sed & [N]oxas in abstracto non-immeritò adpellemus*, &c. *[Q]uamvis secundum Plautum, omne commodum [no]n sit commodum; Terentiique illud, Pecuniam in loco [ne]gligere, maximum interdum est lucrum, verilo-[q]uium sit Nemini non probatissimum: Ea tamen est [q]uorundam imprudentia & rapacitas, ut*——

Hâc figurâ Officia sua orsus est Marcus Cicero; *[Q]uanquam te, Marce fili, annum jam*——*:ta-[m]en, ut ipse ad meam*—— &c.

2da. Hæc apud Terentium sententia, *Obsequium [a]micos, veritas odium parit*; Chria *facti* dicitur, [n]on *Juris*; τὸ γινόμενον, non τὸ δεόμενον indicans. [A]nglicè, A profitable saying, shewing what is [d]one, not what should be done. Cujusmodi & aliæ [n]on-paucæ v. g. *Lucri bonus odor ex re qualibet. [S]us Minervam* [subaudi, docet, monet, aut ali-[q]uid similè.] &c. In his Propositio & Conclusio procedunt

procedunt per Indignationem, Exclamationem, Querelam &c. Et cavere sedulò habet Tractato ne, quod *probat*, *adprobare* videatur. e. g. (*Propositio.*) ô Sæculi fiduciam atque impudentiam, quo Doctos indocti, Clericos Laici, Philosophos Rustici, Scientissimos ignari, docent, monent, corrigunt; perinde ac si sus, animal tantâ —— &c. (*Conclusio*) Satis ergo mihi constare videtur, A sentatione, si quâ re aliâ [*est Recapitulatio non propriè dicta, sed Propositio aliis verbis repetita.*] laudem atque amicos comparari; Probitatem verò & simplicem veritatem cultores ejus, odiis hominum atque cachinnis ubique ferè exponere: meritò cum Cicerone exclamemus, ô tempora [*est Querela sive Exclamatio in corruptos sæculi mores.*] ô mores! ubi Deus, qui tempora emendet ubi, qui mores corrigat? Getæ & Parmenones ubique squallidi [*est ipsum thema aliis & pluribus verbis vehementiùs asseveratum*] & contempti jacent; Gnathones autem nitidi & ad omnia habiles Qui enim cum Parasitastro illo imperabit sibi omnia assentari, Is quæstum hodiè faciet multò uberrimum.

3^tia. Sunt & Gnomæ, quod facere *impellimur* aliquando magis, quàm quod facere *obligamur*, monentes; qualis, *Malo nodo, malus cuneus*. Eâdem ferè modo tractantur, quo illæ non juris sed facti Chriæ, de quibus proximè admonuimus.

4ta. Exempli ad Institutum Accommodatio

si

ve usus ab exemplo, ipsum Exemplum optimè audit.

5ta. Partes Conclusionis in tractatione Gnomes uæ sunt, quarum Prior composita est, nimirum, dmonitio thematis vehementiùs asseverata ex æcipuâ ratione aliis verbis repetitâ; quale est, *Quare siquis in Votis——voluntatem Dei.* Posterior simplex est, viz. Sententiola brevis & utior de industriâ in ultimum locum reservata, ualis hæc,

——*Vires Ille dat, Ille rapit.*

6ta. In tractatione Chriæ, partes Conclusionis nt tres, Prima, Recapitulatio h. e. Propositio iis verbis repetita, ut; *Est igitur sole meridiano— nfecturum esse omnia.* Secunda, Admonitio l usus, cujusmodi; *ut meritò indecorum — abrreri.* Tertia, Sententiola ingeniosior vel Adagio utior, datâ operâ in eum locum seposita; qua- *Nihil est tam difficile, quin quærendo investiga- possit.* Ter.

7ma. *Quæ cum ita sint; Hæc cùm ita se habeant;* nt Recapitulationes indirectæ, & aliis postponndæ.

3. Genera

3. Genera Epiſtolarum, quæ aliàs Tabellæ & Literæ.

1. FAmiliares; apud Ciceronem in Epiſt ad Atticum, ſermo familiaris. Macro dio dicuntur Indicativæ; cuidam Pragmati Suntque vel ſimplices, unicum Negotium indic tes; vel Compoſitæ ſive mixtæ de Rebus variis

2. Suaſoriæ, monitoriæ & Hortatoriæ; & c trà, Diſſuaſoriæ, Dehortatoriæ.

3. Deprecatoriæ ſive Pœnæ Deprecationes.

4. Purgatoriæ ſive delicti Excuſationes; Def ſoriæ nonnullis.

5. Petitoriæ; uno verbo, Petitiones & Sup cationes & Libelli ſupplices.

6. Officioſæ; ſine Novi Anni fœlicitatem prec di formulæ.

7. Gratiarum Actiones.

8. Gratulatoriæ.

9. Commendatitiæ; & contrà.

10. Criminatoriæ.

Regulæ.

1. Superioribus addi poſſent, Lamentato Conſolatoriæ, Reſponſoriæ ad Conſolation Jocoſæ, Graves, &c. Sed in prioribus decem, eri Literas repreſentatitias diſcant conſcrib Cætera ſunt maturioris Judicii, anguſtioris uſu

2.

2. De Inventione & Diſpoſitione teneatur Illud Ovidii, ——— *Conſilium Reſque Locusque dabit.* Methodus Artis hic aut nullum aut perexiguum locum habeat; Methodus Prudentiæ, una eſt & potiſſima. Hinc de Artificio epiſtolari, Regula Macropedii; *Libertas Epiſtolica multa ſemper Arti vel tollere poteſt vel addere.*

3. In Stylo conſpiciatur quædam quaſi Negligentia, præſertim in Epiſtolâ familiari. Eſſet enim, ut plurimum, humilis & Laconica, non Aſiatica. Rectè Lipſius, *Structuram*, inquit, *& Periodum longiorem omnem fugias in Epiſtolâ*: Membris ſtare, & Aſyndetis ſæpè. Lætior omnis phraſis abdicetur. Pueris tamen, ſi luxurient, vitio non eſt vertendum. Ubertatem illam ætas paulatim deraſcet.

4. De Romanâ computandi Ratione per Calendas, Nonas & Idus.

Junii dies Romani.

1. Calendis Junii vel Juniis. *Cal. Jun:*
2. IIII.to } [ante] Nonas Junii vel Junias. 4.to 3.tio *prid. Non. Jun.*
3. III.tio
4. pridiè.
5. Nonis Junii vel Juniis. *Non. Jun.*
6. VIII.vo } [ante] Idus Junii vel Junias. 8.vo 7.mo 6.to *&c. Id. Jun.*
7. VII.mo
8. VI.to
9. V.to
10. IIII.to
11. III.tio
12. pridiè.
13. Idibus Junii vel Juniis. *Id. Iun.*
14. XVIII.vo } [ante] Calendas Julii, Julias; Quintileis, aliàs v^leis & v^les 18.vo 17 16.to VIIII.no *&c. Cal. Iul. Quint.*
15. XVII.mo
16. XVI.to
17. XV.to
18. XIIII.to
19. XIII.tio
20. XII.mo
21. XI.mo
22. X.mo
23. IX.no
24. VIII.vo
25. VII.mo
26. VI.to
27. V.to
28. IIII.to
29. III.tio
30. pridiè.

Submonition

Submonitiones.

1ma. De tribus Latinorum mensium periodis.

PRincipium mensis Nostri dixêre Calendas.
Sex Majus Nonas, October, Julius & Mars:
Quatuor at reliqui. Tenet Idus quilibet octo.

2da De Numero dierum in singulis mensibus Julianis.

TRiginta Aprilis, Junius, Septemq; Novemque;
Uno plus alii. Viginti Februus octo.

Anglicè.

Thirty dayes hath September,
Aprill, June and November;
The rest have thirty and one
Except February alone;
Which hath twenty eight mere,
☞ And not one more, though't be Leap-yeere.
For bis sexto Cal. Martias in Latine we say,
And by the same reason Februaries 24th. day
Hath every 4th yeere houres fourty & eight,
Whence to say, 2de 24th is right & streight.

3.tia De mensium numero, eorumq; Appellationibus.

The Romans in ancient time began their year at March, whence that moneth which since was called Julius, in the honour of Julius Cæsar, was by them called *Quintilis*, because it was their fift moneth; And that moneth, which since was called Augustus, in the honour of Augustus Cæsar, was by them call'd *Sextilis*, because it was their sixt moneth; and so forward, September, 8.ber November, and 10.ber For Romulus his year had but ten moneths, according to Ovid, *Libro fastorum* 1.mo

Tempora digereret cùm conditor urbis, in anno
Constituit menses quinque bis esse suo.
Martis erat primus mensis, Venerisque secundus,
Hæc generis Princeps, ipsius Ille pater.
Tertius a Senibus, Juvenum de nomine quartus:
Quæ sequitur, Numero turba notata fuit.
At Numa nec Janum, nec avitas præterit umbras,
Mensibus antiquis præposuitque duos.

The other two moneths, Januarius and Februarius, were added, as some say, by Tarquinius Priscus; but according to Ovid, and the Common opinion, by Numa Pompilius, qui singulos menses per Calendas, Nonas & Idus, diesque fastos & nefastos descripsit, as one saith.

4ta. De

4ta. De Græcis menſibus, eorum partibus, Græcáque Numerandi Ratione, breviſſimam, quæ eſt ad Scapulæ calcem, Tractatiunculam perſcribere & cognoſcere habent Seniores in Claſſibus ſextâ & ſeptimâ.

5. Nomina & Adverbia Numeralia, unà cum Notis Arithmeticis, tam antiquis quàm vulgatis.

1. I.

One. Unus, a, um.
The firſt. Primus, a, um.
Once. Semel.

2. II.

Two or twaine. Duo, æ, o. Bini, æ, a.
The ſecond. Secundus, a, um.
Of or containing two. Binarius.
Twice. Bis.

3. III.

Thrée. Tres. Terni. Trini.
The third, Tertius, a, um.
Of or containing thrée. Ternarius.
Thrice or thrée times. Ter.

4. IIII.

Foure. Quatuor. Quaterni, æ, a. Quadrini.
The 4.th Quartus, a, um.

Of or containing foure. Quaternarius.
Foure times. Quater.

5. V.

Five. Quinque. Quini, æ, a.
The 5.th Quintus.
Of or containing five. Quinarius.
Five times. Quinquies.

6. VI.

Sixe. Sex. Seni, æ, a.
The 6.th Sextus, a, um.
Of or cont. 6. Senarius.
Six times. Sexies.

7. VII.

Seven. Septem. Septeni, æ, a.
The 7.th Septimus.
Of or cont. 7. Septenarius.
Seven times. Septies.

8. VIII. IIX.

Eight. Octo. Octeni vel Octoni
The 8.th Octavus.
Of or cont. 8. Octonarius, a, um.
Eight times. Octies.

9. VIIII. IX.

Nine. Novem. Noveni, æ, a.
The 9.th Nonus, a, um.
Of or cont. 9. Novenarius. Nonarius, a, um.
Nine times. Novies.

10. X.

Ten. Decem. Deni.

The

The 10.th Decimus, a, um.
Of or cont. 10. Denarius.
Ten times. Decies.

11. XI.

Eleven. Undecem. Undeni, æ, a.
The 11.th Undecimus.
Of or cont. 11. Undenarius.
Eleven times. Undecies.

12. XII.

Twelve. Duodecem. Duodeni, æ, a.
The 12.th Duodecimus.
Of or cont 12. Duodenarius.
Twelve times. Duodecies.

13. XIII.

Thirteen. Tredecem. Deniterni, æ, a.
The 13.th Decimus-tertius.
Of or cont. 13. Deniternarius.
Thirteen times. Terdecies.

14. XIIII.

Fourteen. Quatuordecem.
Deni-quaterni.
The 14.th Decimus 4.tus
Of or cont. 14. Deni-quaternarius.
Fourteen times. Quatuor-decies.

15. XV.

Fifteene. Quindecem. Deniquini, vel
Quinteni.
The 15.th Decimus-5.tus
Of or cont. 15. Quindenarius.
Deni-quinarius.

Fifteen times. Quindecies.

16. XVI.

Sixteene. Sedecem. Deni-seni.

The 16.th 10.mus sextus.

Of or cont. 16. Deni-senarius.

Sixteen times. Sexdecies.

17. XVII.

Seventeen. Septemdecem. Deni-septeni, æ, a.

The 17.th Decimus-7.mus

Of or cont. 17. Deni-septenarius.

Seventeen times. Septemdecies.

18. XVIII. IIXX.

Eighteen. Octodecem. Deni-octoni, æ, a.

The 18.th Decimus-octavus.

Of or cont. 18. Deni-octonarius.

Eighteen times. Octodecies.

19. XIX.

Nineteene. Novendecem. deni-noveni.

The 19.th Decimus-nonus.

Of or cont. 19. Deni-novenarius.

Nineteen times. Novem-decies.

20. XX.

Twenty. Viginti. Viceni pro vigeni.

The 20.th Vicescimus. Vigesimus.

Of or cont. 20. Vicenarius.

Twentie times. Vicies pro vigesies.

30. XXX.

Thirty. Triginta. Triceni pro trigeni,

The 30.th Tricesimus. Trigesimus.

Of

Of or cont. 30. Tricenarius.
Thirty times. Tricies pro trigesies.

40. XL.

Fourty. Quadraginta. Quadrageni.
The 40.th Quadragesimus.
Of or cont. 40. Quadragenarius.
Fourty times. Quadragies.

50. L.

Fifty. Quinquaginta. Quinquageni, æ, a.
The 50.th Quinquagesimus.
Of or cont. 50. Quinquagenarius.
Fifty times. Quinquagies.

60. LX.

Sixty. Sexaginta. Sexageni.
The 60.th Sexagesimus.
Of or cont. 60. Sexagenarius.
Sixty times. Sexagies.

70. LXX.

Seventy. Septuaginta. Septuageni.
The 70.th Septuagesimus.
Of or cont. 70. Septuagenarius.
Seventy times. Septuagies.

80. LXXX.

Eighty. Octoginta. Octogeni.
The 80.th Octogesimus.
Of or cont. 80. Octogenarius.
Eighty times. Octogies.

90. XC.

Ninety. Nonaginta. Nonageni.
The 90.th Nonagesimus.

Of or cont. 90. Nonagenarius.
Ninety times. Nonagies.

100. C.

An hundred. Centum. Centeni, æ, a.
The 100.th Centesimus.
Of or cont. 100. Centenarius.
An hundred times. Centies.

200. CC.

Two hundred. Ducenti, æ, a. vel duceni pro ducenteni.
Of or cont. 200. Ducenarius.
The 200.th Ducentesimus.
200. times. Ducenties.

300. CCC.

Three hundred. Trencenti. Treceni.
The 300.th Trencentesimus.
Of or cont. 300. Trecenarius.
300. times. Trecenties.

400. CCCC.

Foure hundred. Quadringenti. Quadringeni.
The 400.th Quadringentesimus.
Of or cont. 400. Quadringenarius.
400. times. Quadringenties.

500. D. IↃ.

Five hundred. Quingenti. Quingeni. Quingenteni.
The 500.th Quingentesimus.
Of or cont. 500. Quingenarius.
500. times. Quingenties.

600.

600. DC. IↃC.

Six hundred. Sexcenti. Sexceni pro sexcenteni.

The 600.th Sexcentesimus.

Of or cont. 600. Sexcenarius.

600. times. Sexcenties.

700. DCC. IↃCC.

Seven hundred. Septingenti. Septingeni pro septingenteni.

The 700.th Septingentesimus.

Of or cont. 700. Septingenarius.

700. times. Septingenties.

800. DCCC. IↃCCC.

Eight hundred. Octingenti. Octingeni.

The 800.th Octingentesimus.

Of or cont. 800. Octingenarius.

800. times. Octingenties.

900. DCCCC. IↃCCCC.

Nine hundred. Nongenti. Nongeni pro Nongenteni.

The 900.th Nongentesimus.

Of or cont. 900. Nongenarius.

900. times. Nongenties.

M. 1000. ∞. CIↃ. Ī.

A thousand. Mille, invariabile. Milleni, æ, a.

The 1000th. Millesimus.

Of or cont. 1000. Millenarius.

A 1000. times. Millies.

Submonitio.

Submonitio.

M. olim nota fuit, non litera.

2000. II∞. $\overline{II}$.

Two thousand bookes. Duo millia librorum, vel, Bis mille libri.

The 2000.th Bis millesimus.

Two thousand times. Bis millies.

3000. III ∞. $\overline{III}$.

Thrée thousand. Tria millia. Ter mille.

The 3000.th Ter millesimus.

3000. times. Ter millies.

4000. IIII∞. $\overline{IIII}$.

Foure thousand. Quatuor millia, vel Quater mille.

The 4000.th Quater millesimus.

4000. times. Quater millies.

5000. IↃↃ. $\overline{V}$.

Quinque millia. Quinquies mille.

6000. VI∞. $\overline{VI}$.

Sex millia. Sexies mille.

7000. VII ∞. $\overline{VII}$.

Septem millia. Septies mille.

8000. VIII ∞. $\overline{VIII}$.

Octo millia. Octies mille.

9000. VIIII ∞. $\overline{IX}$.

Novem millia. Novies mille, vel Novena millia.

10000. CCIↃↃ. $\overline{X}$.

Decem millia. Decies mille.

20000

20000. XX CIↃ. X̄X̄. Etc.
50000. IↃↃↃ. L̄.
60000. LX ∞. L̄X̄.
100000. CCCIↃↃↃ. C̄.
Centum millia. Centies mille. Vel, Centena millia.
200000. CC∞. Etc.
500000. IↃↃↃↃ. D̄.
Quingenta millia. Vel, Quingenties mille.
600000. DC ∞. D̄C̄. Etc.
1000000. CCCCIↃↃↃↃ. M̄. ∞̄.
Decies Centena millia. Anglicè, **A million, or a thousand thousand.**

Submonitiones.

Quæ sequuntur, Integra potiùs scribun-
quàm Notis repræsentantur.

*Subm. 2.da

bservabis in superioribus Notis mutari nume-
gnum, quoties Numerus a Quinario ad du-
, & a duplo rursus ad quinarium pervenit.

Subm. 3.[tia]

umeralia Cardinalia respondent Interroga-
, *Quot*; Ordinalia vero Quæstioni, *Quotus*.

Subm. 4.ta

uare, *decies Coronatorum*, *vicies Talentûm*,
significent, **Ten hundred thousand Crownes,**
twenty

twenty hundred thousand talents, vide Godwini Regulam lib. 3. Antiq. Rom. Sect. 4. cap. 3.

Subm. 5.[a]

Unde and *Duode*, being set before viginti or vigesimus, or any kind of greater Article; The one signifieth the Number, wherewith it is joyned, save one; the other save two; as, *Undetriginta*, thirty save one, *Duodequadragesimus*, the eight and thirtieth, or the fourtieth save two. *Unde-quinquagies*, Nine and fourty times.

Adverbia Ordinalia.

First, Primò vel primùm. Secondly, Secundò vel secundùm. Thirdly, Tertiò, &c.

Numeralia in plex.

Single, simple, of one sort, Simplex.
Double, twofold or of 2. sorts, Duplex.
Triple, Threefold or of 3. sorts, Triplex.
Quadruplex. Quintuplex. Sextuplex. Septemplex & septuplex. Octuplex. Noncuplex. Decuplex, &c. Nonagecuplex, fourescore and ten-fold.

Eadem est Reliquorum Ratio.

Adverbia. Simpliciter. Dupliciter. Tripliciter. Quadrupliciter. Bifariàm. Trifariàm. Quadrifariàm, & sic in cæteris.

Numeralia in plus.

Single, Just so much, or the same quantity, simplus.

Twic

Twice so much, Duplus.

Thrice so much, Triplus. Quadruplus. Quintuplus. Sextuplus. Septuplus. Octuplus. Noncuplus. Decuplus. Etc. Fourescore and ten times so much, Nonagecuplus. Two hundred times so much, Ducentuplus. Sic, Quingentuplus, &c.

Adverbia. Simplò, Duplò, Triplò &c.

6. Ea Vocabula hoc disticho comprehenduntur, a quibus Romanæ puritatis studiosis sit abstinendum.

SOrdida, Prisca, Nova, Antiquata, Poetica, Dura,
Turpia, Rara nimis vel Peregrina, fuge.

Submonitiones.

1ma. Horum omnium justas Explicationes, Limitiones, Amplificationes, &c. v. g. quomodo fferant *Sordida & humiliora*; *Prisca & Obsolesive Antiquata*; *Nova, Novata & Novo sen- usurpata*; *Qui Scriptores prisci*, &c. Hæc mulexpeditiùs & non-infœliciter suggerat viva prægentis Institutio.

2da. Cum necessitas de rebus obscœnis loqui co-, periphrasi vel honestâ descriptione utendum.

3tia. Græca vocabula nunquam, vel raro Latinis erponenda sunt. Rectè Cicero, *Scis*, inquit, *Græcè loqui in Latino Sermone non plùs solere, quàm*

quàm in Græco, Latinè. Tuſc. 1.mo

Sunt autem Cauſæ, quibus Græca Latinis re queant admiſceri.

1. Græcis vocabulis, quæ Antiquitas Latinitate d navit, perinde atque Latinis uti licet; qualia ſu multa Artium & Diſciplinarum vocabula; Gra matica, Dialectica. Item Eccleſia, Euchariſtia. E

2. Cum Latino vocabulo deſtituimur, præſt Græcè loqui, quàm barbarè aut parùm Latin ut, *Philoſophus*, *Theologus* *Epigrammata*, & Sic in *Lapidum*, *Gemmarum*, *Herbarum*, *morb rum*, *medicamentorum*, &c. Nominibus, Lati vocibus deſtituti Græcis ferè utimur.

3. Cum Græca Latinis venuſtiora ſunt aut ſi nificantiora magisque vehementia, ut λογομαχ pro Contentione loquaciſſimâ ſeu rixâ; φίλαυτ Qui ſibi placet.

4. Siquid occultiùs ſcribendum ſit amico, qu alios celatum volumus, ut interdum Cicero Titum Pomponium Atticum ſcribens.

5. Joci aut Irriſionis gratiâ; quod etiam Cic ronem feciſſe, ipſius ſcripta facilè conteſtantur.

Subm. 4.a

Siquis aliquo ex verbis ſuperioribus uti volet, metuit ne verbi vetuſtas, novitas aut Inſolen Lectoris offendat aures, neceſſe eſt tum hoc mo præfari veniam, *Ut dicam antiquè. Ut Poetæ l quuntur. Ut Recentium more loquar. Ut Pri olim loquebantur. Ut verbo utar Enniano. Dic Græ*

Græcè, quò dicam meliùs. Ipsissimus, ut Plauti more loquar. Si mihi permittas vulgato more loqui. &c.

Phil. Melancth.

M*Odus adhibendus est in locupletandis præceptis, ne deterreantur Adolescentes prolixitate.*

Quare, *Pontani Institutionem Poeticam, Buchleri Elegantias, Clarki Ducem Poeticum*, Reliquáque id genus docentium Adminicula præsentissima, si modò apud se Magister tam studiosè consideraverit, ut errantes pueros ex iis pro re natâ semper commonefaciat & doceat; Operæ forsasse pretium ei non videbitur, Hæc & hujusmodi Auditoribus suis proponere ordine cognoscenda, ut qui ad alias operas pensáque alia, quæ nimirum ipsis & ludo magis conformia & propria sunt conversa, vivam statámque præceptoris Institutionem multò justiùs & fructuosiùs expectare habeant.

Tityre tu patulæ, cecinit molimine primo,
Postera qui meditans, *Arma virumq; canit.*

FINIS.